

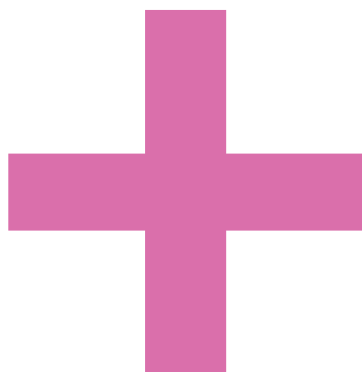
PRILOŽNOSTI

Glasilo CMEPIUS-a,
Centra RS za mobilnost
in evropske programe
izobraževanja in
usposabljanja

14

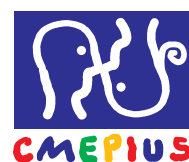
december 2013

ISSN 1855-2293

Program
Vseživljenjsko
učenje

KAZALO

Beseda uredniškega odbora	3
Uvodniki	4
Razvoj in izzivi CMEPIUS-a, <i>dr. Alenka Flander, direktorica CMEPIUS-a</i>	4
Kako smo se pogajali?, <i>Maja Mihelič Debeljak, svetovalka za izobraževanje, mladino in šport na Stalnem predstavništvu RS pri EU</i>	5
Erasmus+ aktivnosti (2014–2020), <i>Neža Pajnič, vodja programa Erasmus+ na CMEPIUS</i>	8
Pogledi na program Vseživljenjsko učenje	10
Program Vseživljenjsko učenje v številkah, <i>Borut Korada, CMEPIUS</i>	10
Kronološki pregled 2007–2013	14
Pomen mednarodne učne mobilnosti za mlade s poudarkom na jezikovnih strokovnih kompetencah, <i>dr. Smiljana Fister, Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad – Ljubljana</i>	22
Učinki programa Vseživljenjsko učenje na osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje z vidika nacionalnih prioritet, <i>dr. Sonja Sentočnik, odgovorna nosilka evalvacijske študije</i>	24
Evalvacija učinkov programa Erasmus na internacionalizacijo visokega šolstva v Sloveniji, <i>dr. Manja Klemenčič, odgovorna nosilka evalvacijske študije</i>	26
Učna mobilnost – motivacijski dejavnik mladih, <i>mag. Andreja Lenc, mag. Marja Medved in dr. Alenka Flander, CMEPIUS</i>	30
7 let pobude Evropsko jezikovno priznanje, <i>prof. dr. Lucija Čok, predsednica komisije EJP</i>	36
Dogajalo se je	37
Napovedujemo	43
Ne prezrite	44

Založnik: CMEPIUS, Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja
 Odgovorna urednica: mag. Marja Medved
 Uredniški odbor: Urša Bajželj, Maja Godejša, mag. Andreja Lenc, Sonja Mavsar, Urška Šraj
 Oblikovanje in prelom: Studio 22
 Lektorica: Petra Tomšc
 Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o.
 Naklada: 2800 izvodov
 Naslov uredništva: CMEPIUS, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana
 E-pošta: info@cmeplus.si
 Spletna stran: www.cmeplus.si
 Telefon: (01) 620 94 50
 Faks: (01) 620 94 51

ISSN 1855-2293

Ta publikacija je natisnjena s pomočjo sredstev Evropske skupnosti in Ministrstva RS za šolstvo in šport. Vsebinske publikacije ne izražajo stališč Evropske skupnosti in Ministrstva in jih v ničemer ne zavezuje.

+. Plus. Plus pomeni nekaj več. Seštevek. Nekaj pozitivnega. Nekaj dodatnega. Večjega. Boljšega. Plus predstavlja prednost, dobiček in ima atraktiven prizvok. Privlači. Program, ki se začneja z letom 2014, združuje številne obstoječe programe izobraževanja in usposabljanja v enovit instrument nadaljnje podpore mednarodni mobilnosti in projektom sodelovanja na prostoru, ki presega trenutne okvire programa Vseživljenjsko učenje.

Tokratna prelomna številka Priložnosti na eni strani pozdravlja nov program, Erasmus+, in se na drugi poslavlja od starega programa Vseživljenjsko učenje. Novega bomo sprejeli z orisom njegovega nastajanja in opisom njegovih glavnih elementov, akcij oz. ukrepov. Starega bomo predstavili v luči njegovih glavnih dosežkov, rezultatov in učinkov, podkrepljenih s študijama, ki smo ju izvedli.

Vsebinsko jedro bo tako namenjeno obema programoma in nekaterim ostalim projektnim aktivnostim, ki se z letošnjim letom iztekajo.

Naše številne aktivnosti in dogodki bodo prikazani v razdelku Dogajalo se je, v rubriki Napovedujemo vas vabimo, da se nam pridružite na dogodkih, ki se bodo še odvijali, Ne prezrite pa seveda prihajajočega razpisa in vseh informativnih, promocijskih in drugih dejavnosti, povezanih predvsem z novim programom.

Evropska zgodba o uspehu – program Erasmus – z novim letom dobi svoj plus. Naj bo še boljši, pozitivnejši in vrednejši za prenekatero posameznike, institucije, regije, ki bodo v njem našli svojo izkušnjo. Srečno!

*v imenu uredniškega odbora,
mag. Marja Medved*

Razvoj in izzivi CMEPIUS-a

V letošnjem letu CMEPIUS praznuje deset let svojega obstoja. V tem času smo s svojim delovanjem, podporo prijaviteljem in projektom skušali oblikovati svoj prispevek k izboljšanju kakovosti in internacionalizaciji z mednarodnim sodelovanjem med institucijami.

V vseh teh letih se je obseg naših aktivnosti močno povečal in razširil. Tako se je število sodelujočih študentov v Erasmus mobilnosti povečalo za tridesetkrat, število predstavnikov visokošolskega učnega osebja pa je skoraj desetkrat večje. Na praktično usposabljanje je odšlo petkrat več dijakov poklicnih in strokovnih šol kot v prvih letih. Število 'šolskih' projektov se je podvojilo, število projektov 'odraslih' pa skoraj podeseterilo. V novi programski perspektivi se bodo sredstva in s tem število udeleženih posameznikov in projektov še povečevali, predvsem na področjih poklicnega in strokovnega izobraževanja ter visokega šolstva, saj sta eni glavnih strateških prioritet Evropske unije.

Zato je sedaj čas, da se temeljito posvetimo kakovosti. Kakovosti na vseh ravneh našega dela – tako dela CMEPIUS-a samega (z vidika kakovosti podpornih storitev našim uporabnikom), predvsem pa zagotavljanju kakovosti učne mobilnosti in učinkov projektov. V letu 2013 smo v ta namen že izvedli dve pomembni evalvaciji o učinkih naših aktivnosti na slovenski izobraževalni prostor, katerih glavne ugotovitve si lahko preberete tudi v tej številki Priložnosti. Izkazalo se je, da so učinki mednarodnega sodelovanja na šolski douniverzitetni prostor zelo veliki in trajni. Hkrati pa smo ugotovili, da kljub zares velikim sredstvom, ki jih evropski programi namenjajo področju visokega in višjega šolstva (in se bodo v

prihodnje še povečevali), učniki na tem področju trenutno ostajajo na nivoju posameznikov in doseganja številčnih ciljev, ne odražajo pa se v večji internacionalizaciji samega sistema ali institucij. Zato bo naša pozornost v prihodnjih letih še zlasti osredotočena na dvig kakovosti in večjo umeščenost aktivnosti naših programov na področju visokega šolstva.

Program Vseživljenjsko učenje, ki predstavlja največji delež naših aktivnosti in sredstev, plemenitimo s povezovanjem še z drugimi sorodnimi programi in aktivnostmi. S področja

mobilnosti in projektov so to Erasmus Mundus, CEEPUS, štipendije v okviru bilateralnih dogovorov in v letošnjem letu ponovno Štipendijski sklad v okviru Norveškega finančnega mehanizma in mehanizma EGP. Te aktivnosti so podprte še s podpornimi in razvojnimi aktivnostmi, kot so eTwinning, ECVET in Bolonjske ekspertne skupine, ter z aktivnostmi centra EURAXESS.

Za večjo preglednost nad obsegom in razvejanostjo naših aktivnosti smo precej pozornosti namenili tudi razvoju ažurnega prikaza statistik, ki so javnosti v osnovni obliki (ki pa bo še nadgrajena) že na voljo na naših spletnih straneh. Trenutno sicer le za področje programa Vseživljenjsko učenje, stremeli pa bomo k nadgradnji teh podatkov v celostni prikaz podatkov vseh naših dejavnosti.

Naša želja je, da bi se v prihodnjih letih razvili v Center, ki bo prepoznaven po svoji kakovosti dela in bo relevanten tako za splošno kot strokovno javnost. Splošni javnosti bi želeli nuditi informacijo o možnostih, ki jih naši programi ponujajo vsem zainteresiranim, ter kakšna je udeležba in predvsem njihov učinek na našo družbo. Za strokovno javnost in nacionalne strukture si želimo postati referenčna točka za podatke in analize o učinkih, informacijah o dobrih izkušnjah, pa tudi pomanjkljivostih s področja mednarodnega sodelovanja, ki bi jim lahko služile kot ena od smernic pri določanju za nadaljnje korake, pri pripravi strategij in usmeritev v smeri podpore posodobitev sistemov izobraževanja in usposabljanja v Sloveniji.

Naša pozornost pa bo (tako kot doslej) seveda usmerjena v veliki meri tudi v krepitev podpornih aktivnosti za naše prijavitelje in pogodbenike, za katere menimo, da so eden ključnih akterjev pri vnašanju sprememb in novosti v slovenski izobraževalni prostor.

Verjamem, da bomo s svojim delovanjem v prihodnje še nadalje in v še večji meri lahko prispevali k izboljšanju mednarodne razsežnosti izobraževanja in usposabljanja, spodbujali široko jezikovno raznolikost in medkulturno zavest. Da bomo pomagali izboljšati raven ključnih kompetenc in spretnosti, zlasti s povečanimi priložnostmi za učno mobilnost in z okrepljenim sodelovanjem med svetom izobraževanja in usposabljanja ter svetom dela. In da bomo še naprej sodelovali in aktivno povezovali med seboj različne deležnike s področja izobraževanja in usposabljanja, tako na nacionalnem kot tudi širšem prostoru.

*dr. Alenka Flander,
direktorica CMEPIUS-a*

Kako smo se pogajali?

1. septembra 2011 z vsem svojim imetjem, živim in neživim, na poti v Bruselj razmišljam o vsem, kar me predvidoma čaka v naslednjih štirih letih. Iskreno povedano (danes z vso gotovostjo lahko to samo potrdim), niti sanjalo se mi ni, kaj vse me čaka na novem delovnem mestu. Edina stvar, za katero sem bila gotova, da se bom z njo poglobljeno ukvarjala, so novi programi EU s področja izobraževanja, usposabljanja in mladine. Za mano je bilo nekaj let izkušenj pri izvajanju predpristopnih programov (Phare) ter skoraj polstirina stoletno izkušenj pri izvajanju programov Socrates, Leonardo da Vinci, Vseživljenjsko učenje. Spomini me nehote popeljejo v številne razprave, v katerih smo s kolegi (pa ne le v Ljubljani) nejevoljno 'ugotavljali', kako neumno so v sedanjih programih zapisana nekatera pravila. Prav gotovo so jih pisali in sprejemali brezbrizni nevedneži. Zdaj bom končno imela priložnost biti poleg in vsem povedati, kako bi bilo prav in bolje. Z vsemi svojimi izkušnjami to prav gotovo vem. Ta misel mi je bila všeč in me je kar razganjalo od nestrpnosti, da se predlogi programov začnejo odvijati na politični ravni. Bila sem pripravljena.

Pa ni šlo tako hitro in vsekakor ne tako preprosto, kot sem si naivno predstavljala. Še zdaleč ne.

Glede na to, kako dolgo je potekalo javno in strokovno posvetovanje, pa evalvacije izvajanja in ocene učinkov tekočih programov, se je zdelo, da bi Komisija morala program že imeti pripravljen. In začelo se je moje spoznavanje dolgotrajnih, zamudnih in neredko nerazumljivih bruseljskih administrativnih postopkov, za katere je pogosto videti, kot da so pomembnejši od namena, vsebine in ukrepov samih. Po številnih in dolgih hodnikih bruseljskih ustanov so seveda dnevno curljale takšne in drugačne informacije in govorice o tem, da Komisija vse obstoječe

programe združuje v enega, da mladina ne bo več imela svojega programa, da je posluh Komisije usmerjen predvsem v visoko šolstvo, da Komisija prelaga vso odgovornost na države, da Komisija želi celo bogokletno kar vsemu nadeti ime Erasmus, da ... In odgovori na vse domneve in informacije so bili kot na dlani 23. novembra 2011, ko je komisarka Vassiliou nov predlog programa (takrat pod imenom Erasmus za vse) predstavila javnosti ter ga posredovala v obravnavo Svetu EU in Evropskemu parlamentu (EP). In da ne bo videti, kot da smo v Bruslju nekaj mesecev vsi samo čakali na objavo programa, naj omenim, da so prav pred objavo programa nastali pomembni politični dokumenti, katerih izvajanje in podpora so vključeni tudi v aktivnosti novega programa: referenčna merila za učno mobilnost, razvoj jezikovnih kompetenc za spodbujanje mobilnosti, posodabljanje visokega šolstva, prenovljen evropski program za izobraževanje odraslih, sodelovanje mladih izven meja EU, prostovoljstvo v športu in boj proti vnaprejšnjemu dogovarjanju izidov tekem. Ja, prav slednje je ena velikih novosti predloga novega programa, saj športni sektor doslej v okviru delovanja EU še ni imel posebnega programa ali celo proračunske postavke.

Predlog Komisije je res vse obstoječe programe s področja izobraževanja, usposabljanja in mladine zajel pod eno streho in mu dodal še podporo športnim dejavnostim. Vse skupaj je strnjeno v 32 členov pravnega zapisa uredbe EU, ki jih je le težko vsebinsko razumeti, zato je Komisija pripravila tudi spremljevalne oz. pojasnitvene dokumente in oceno učinka izvedbe programa. Komisija je nov program poimenovala kar Erasmus za vse, češ da je ime Erasmus najbolj prepoznavna znamka EU. Ob prebiranju celotne zajetne dokumentacije je jasno, da so z dolge liste

možnih aktivnosti programa izginile individualne mobilnosti stalnega strokovnega spopolnjevanja učnega osebja, pa jezikovni asistenti in možnost učne mobilnosti (usposabljanje) posameznikov na trgu dela, mobilnost odraslih posameznikov naj bi se prestavila v ESS, kot novost pa program predlaga uvedbo jamstvene posojilne sheme za magistrski študij. Kot protiutež ukinjanju nekaterih utečenih dejavnosti Komisija predlaga velike poenostavitve izvajanja programa, poenotenje pravil in predvsem veliko povečanje sredstev (kar za 70 % glede na sedanja sredstva).

»Kaj pa zdaj?« sem se spraševala. »Jaz sem pripravljena, začnimo vendar.« Poljska, ki je konec leta 2011 predsedovala Svetu EU, je napovedala, da pogajanja o novem programu predaja v obravnavo Danski. Danci so v okviru Sveta EU napovedali začetek pogajanj kar prvi dan po novoletnih praznikih, do takrat pa je ostalo ravno toliko časa, da se seznanim s postopki, potekom in načinom sprejemanja programa.

Vsak pravni dosje kot predlog Komisije najprej roma tako v Evropski parlament (v obravnavo na pristojni parlamentarni odbor) kot v Svet EU, ki predstavlja vse države članice EU (prav tako besedilo obravnava pristojna delovna skupina Sveta EU). Pogajanja o višini sredstev za aktivnosti programa potekajo horizontalno v okviru pogajanj za celotni sedemletni evropski proračun, kjer Erasmus za vse predstavlja le eno od številnih proračunskih postavk. Predlog uredbe Erasmus za vse sta tako ločeno obravnavala CULT (Odbor EP za izobraževanje in

kulturo) ter Odbor za izobraževanje v Svetu EU (Odbor). Šele ko sta obe instituciji ločeno sprejeli vsaka svoj dopolnjen predlog programa, so se začela pogajanja za enotno besedilo programa. Takšnim pogajanjem pravimo na kratko trialog, saj gre za pogajanja med Komisijo, Svetom EU in EP. Kljub zapletenemu postopku se je konec leta 2011 zdelo, da je časa za temeljito obravnavo več kot dovolj.

Vsaka država je najprej doma opravila razprave in oblikovala svoje stališče do predloga. Tudi Slovenija je pripravila in sprejela svoje stališče: kaj v predlogu še zlasti podpiramo, kaj pogrešamo in bi lahko tekom novih predlogov podprli, kaj pa želimo na vsak način spremeniti in vnesti na novo.

Tako opremljeni s svojimi nacionalnimi stališči in predlogi smo predstavniki takrat 27 držav ter Komisije prvi ponedeljek v letu 2012 prišli na zasedanje Odbora. Predelovali smo stavek za stavkom, člen za členom ter se pri vsaki besedi ustavili ter dobesedno zasliševali Komisijo, kaj stoji za njo. Vsak člen je prestal predstavitev Komisije ter vse možne interpretacije posameznih delegacij. In verjemite mi, teh ni bilo malo. Nema lokrat sem se čudila, kaj vse lahko preberemo med vrsticami pravnih členov in bila hvaležna kolegom za tako raznolik pogled, na katerega sama niti pomislila nisem. Prav na tem mestu sem kljub dolgoletnemu zavedanju o raznolikosti narodov EU znova in znova doživljala presenečenja, kaj vse si lahko pod suhoparnim pravnim stavkom nekega člena uredbe predstavlja vsak predstavnik posamezne od 27 držav. In presenečeno ugotavljal, kako nezaupljive s(m)o države do branilca skupnih zavez EU – Evropske komisije. Ta je znova in znova morala pojasnjevati pomen vsakega posameznega stavka in nema lokrat smo obstali pri členih, kjer s(m)o države zahtevale več zagotovil.

Številnim vnaprej napovedanim zasedanjem Odbora, katerega članica sem, so se sproti dodajali vedno novi, t. i. atašejski sestanki. Po vsaki obravnavi člena, ko so se odprle popolnoma nove interpretacije in predlogi, je bilo nemogoče ostati pri prvem nacionalnem stališču. Ob vsakem predlogu je bil potreben ponoven razmislek in izkazalo se je, kako zelo pomembno je, da se osnovno nacionalno stališče oblikuje široko in okrog zgolj ključnih, res pomembnih vprašanj. Vse ostalo se sproti dogovarja in prilagaja.

Kmalu mi je postalo jasno, da kljub načelnim vrednotam EU, kjer vsaka država velja, vsako mnenje šteje in vsaka ideja najde svoje mesto, Slovenija razpolaga le s štirimi glasovi (od skupno 352). In to je v Svetu EU edino, kar na koncu šteje. Torej je potreben drugačen pristop, če želim, da se uveljavi nekaj naših predlogov. Sledilo je pozorno spremljanje interpretacij posameznih držav in raziskovanje, kdo razmišlja enako, kdo ima podobne usmeritve. Kmalu sem ugotovila, da izkušnje iz preteklih let sicer pripomorejo k razumevanju, vsekakor pa na političnem podiju ne veljajo prav veliko. Iskanje zaveznikov, oblikovanje koalicij za združevanje moči (beri glasov) je torej nujno. Pri tem pa se je za zelo koristno izkazalo moje poznavanje sedanjih programov in poznavanje tega, kaj določen člen pomeni kasneje pri izvedbi. Ob oblikovanju koalicij in iskanju zaveznikov okrog posamezne teme se je izkazalo, da lahko s pridom uporabim svoje predhodno praktično poznavanje programov. Seveda je vsaka pomembna tema zahtevala svoje zavezništvo: Nemčija in Avstrija sta bili pripravljene podpreti več usposabljanja v okviru poklicnega in strokovnega izobraževanja in tudi mobilnost po zaključku šolanja, medtem ko je bilo treba za omejevanje posojilne sheme za magistrski študij na primer stopiti v sodelovanje s Francijo in skandinavskimi kolegi. Za bolj pravične izračune razdelitve sredstev je veljalo sodelovanje novih držav, za več posluha manjšim

projektom pa koalicija številnih majhnih in srednjih držav EU. Skupni predlog posameznega člena je DS sprejela, ko se je z njim strinjala večina od 27 delegacij oz. jih je čim manj predlogu nasprotovalo.

Da ne bi pogajanja znotraj Sveta EU potekala 'preveč umirjeno', so poskrbeli še različni lobisti, za katere doslej še vedela nisem, da obstajajo. Številne organizacije in predstavniki posameznih skupin so vsak na svoj način vstopali v krog in skušali lansirati svoje predloge. In prav zanimivo je bilo videti, kako so določene delegacije tekom pogajanj spreminjale svoja začetna mnenja.

Poleg pogajanj v okviru DS je bila naša naloga tudi spremljanje obravnave v okviru odbora CULT v EP. Ta je svoje delo končal konec leta 2012 in v začetku januarja 2013 sprejel kar 841 amandmajev k predlogu uredbe Erasmus za vse. Pod predsedstvom Irske je tako šest mesecev potekal intenzivni trialog, kjer s(m)o EP, Komisija in Svet EU 'žvečili' 841 predlaganih amandmajev EP in številne predloge Sveta EU. In ponovila se je razprava o vsakem stavku vsakega člena in uvodnih določb uredbe, kjer je vsaka od institucij imela svoj predlog. Največ razprave in pogajanj je teklo o posebnem poglavju in proračunski postavki za mladino, o imenu programa in o ohranjanju imen sektorskih programov, o razdelitvi sredstev po posameznih postavkah, o podpori športnih aktivnosti, o financiranju delovanja nevladnih organizacij, o pogojih in podpori novemu instrumentu posojilne sheme ...

Enkrat sta EP in Svet EU tičala skupaj nasproti mnenju Komisije, drugič sta Komisija in EP skupaj nastopala proti predlogu Sveta EU, tretjič sta Svet EU in Komisija dosegla skupni predlog. In to, da sta bili za določen predlog dve instituciji nasproti eni, še nikakor ni pomenilo, da je obveljala večina. Komisija in Svet EU sta na primer oba podprla ime Erasmus za vse, a je EP do konca vztrajal pri tem,

da mora biti ime drugačno. Na koncu je obveljalo ime Erasmus+, s katerim nobena od treh strani ni bila najbolj zadovoljna, a se je to ime izkazalo kot edini možen kompromis.

Ta del pogajanj, ki je bil najbolj intenziven in spreminjajoč, se je zaključil s kompromisnim predlogom programa 26. 6. 2013. Konec junija 2013 so torej vse tri institucije dosegle kompromisni predlog, ki pa seveda še ne predstavlja končnega sprejema programa. Po napornem delu smo bili zadovoljni vsi, da nam je uspel dogovor, a ostal je priokus po kompromisih, za katere smo bili na začetku pogajanj prepričani, da nanje ne bomo pristali.

Toda dogovor o besedilu uredbe še ni prinesel uradnega sprejema programa, saj so ločeno potekala burna pogajanja o proračunu EU za sedemletno obdobje. Vsi smo spremljali napete nočne seanse predsednikov vlad in nasprotovanje EP zniževanju predloga evropskega proračuna s strani držav članic, kar je potekalo celotno leto 2013. Končni kompromisni predlog sicer za program Erasmus+ prinaša manj sredstev od osnovnega predloga Komisije, a še vedno kar 39 % več, kot znašajo sredstva sedanjih programov. S tem so jo programi izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa v tokratnih pogajanjih za sredstva odnesli veliko bolje kot v prejšnjem sedemletnem obdobju. Tako je bilo področje prepoznano kot pomembno pri skupnih ciljih EU do leta 2020. Povečana sredstva programa bodo vidna šele od leta 2015 dalje, saj povečevanje zaradi obremenjenosti proračuna EU ne bo linearno, vsekakor pa v prvem letu novega programa ne bo zniževanj, kar je pomemben dosežek težkih pogajanj za to področje.

V trenutku, ko zlivam izkušnje preteklih dveh let na papir, uredba programa Erasmus+ še čaka na uradni sprejem in objavo. Novembra je predvideno zaključno glasovanje odbora CULT in

plenarnega zasedanja EP, v začetku decembra pa naj bi besedilo v vseh jezikovnih različicah sedaj že 28 članic EU potrdil še Svet ministrov v okviru zasedanja Sveta EU. Šele nato sledita objava uredbe v Uradnem listu EU in začetek izvajanja programskih aktivnosti v vseh sodelujočih državah.

Misli mi uhajajo nazaj na mojo pot proti Bruslju in z vso iskrenostjo sama sebi priznavam, da so bile moje predstave o nastajanju pravne podlage programa tedaj precej romantične v primerjavi z vsem, kar se je nato dogajalo v realnosti. Še zdaleč nismo bili brezbrizni in nevedni, ko smo dobri dve leti obračali besede, stavke in člene, a sem prepričana, da bo marsikdo ob izvajanju aktivnosti razmišljal na takšen način. Vsaj jaz sem. Uradno sprejemanje programa je še kako politično odločanje različnih interesov, moči, velikosti in kultur, ki pa se je v mojih očeh še enkrat več izkazalo za neusmiljeno in težavno doseganje kompromisov. Vsekakor pa je celotno dogajanje znatno pripomoglo k mojemu razumevanju, čemu so določene zadeve zapisane, kot so, in zakaj vse skupaj poteka tako dolgo in tako zapleteno ... da smo v vmesnem času postali skupnost ne 27, ampak že 28 držav.

In prav v vsem, kar sem na kratko skušala zajeti v zgornji pisariji, je ves čar EU. In ta čar je izjemen, nezamenljiv in veličasten. In prav takšna je tudi izkušnja iz prve vrste. Lepo je biti del tega. In ne glede na občasne napade nezadovoljstva in nerazumevanja je lepo biti del EU. Pa srečno, Erasmus+!!!

*Maja Mihelič Debeljak,
svetovalka za izobraževanje, mladino in
šport na Stalnem predstavništvu RS pri EU*

Erasmus+ aktivnosti (2014–2020)

Struktura programa Erasmus+ bopoenostavljena, saj je bila pripravljena predvsem z mislijo na končnega uporabnika. Posamezniku ne bo več treba raziskovati in iskati na različnih naslovih, saj so se skoraj vse aktivnosti s področja izobraževanja, usposabljanja in mladih ter celo športa združile v okvir programa Erasmus+. Veliko število različnih obstoječih programov, podprogramov, akcij, ukrepov, pobud in pozivov (in znotraj njih prek 50 ciljev, 60 ukrepov) je sedaj 'zloženih' v tri ključne ukrepe, ki bodo lahko prepoznavni in razumljeni.

Cilj nove strukture ni le lažja dostopnost in boljša preglednost možnosti za posameznika, izboljšala naj bi se tudi sama učinkovitost izvajanja vseh aktivnosti programa. Na razpolago bo več sredstev, zato je učinkovita poraba le-teh pomembna za doseg zastavljenih ciljev. To neposredno pomeni več možnosti za študente, vajence, učitelje, mlade, mladinske delavce, odločevalce in druge. Poudarek je na izboljšanju kakovosti izvajanih aktivnosti, s tem zagotovitev pozitivnih učinkov za posameznike, njihove matične institucije in posledično sisteme na nacionalnih ravneh ter na evropskem nivoju.

Veliko ostaja nespremenjenega. V okviru novega programa se bodo možnosti za sodelovanje in mobilnost le še razširile – na razpolago bo več sredstev za študij, usposabljanje, poučevanje in prostovoljstvo v tujini za študente, dijakke, učitelje, trenerje in mladinske delavce. Več možnosti bo za institucije in organizacije s področja izobraževanja in usposabljanja ter mladinske organizacije in tudi podjetja in druge deležnike za sodelovanje v partnerstvih z namenom izmenjave dobrih praks, spodbujanja inovacij. Več sodelovanja bo možnega tudi s tretjimi državami.

Program bo torej podpiral tri glavne vrste ukrepov:

- **KLJUČNI UKREP 1:**
UČNA MOBILNOST POSAMEZNIKOV
(KA1: Learning Mobility of Individuals)

obsega mobilnost znotraj EU kot tudi zunaj nje, vključujoč izobraževanje in usposabljanje, pripravištvu, poučevanje in strokovni razvoj, neformalne mladinske dejavnosti (npr. prostovoljstvo). Erasmus+ naj bi zagotovil priložnost za učenje v tujini do 5 milijonom ljudem v okviru vseh izobraževalnih sektorjev. Evropejci bodo imeli možnost za študij, usposabljanje ali poučevanje na visokošolskih zavodih kjer koli na svetu in neevropski študenti in zaposleni bodo imeli več možnosti za študij, poučevanje in učenje v Evropi. Projektom mobilnosti v okviru KA1 bo namenjenega prek 60 % celotnega proračuna za program Erasmus+.

- **KLJUČNI UKREP 2:**
SODELOVANJE ZA INOVACIJE IN DOBRE PRAKSE
(KA2: Cooperation for innovation and exchange of good practices)

zajema projektno sodelovanje oz. inovativna partnerstva med izobraževalnimi ustanovami, mladinskimi organizacijami, podjetji, lokalnimi in regionalnimi oblastmi in nevladnimi organizacijami ter drugimi relevantnimi deležniki. Namen ukrepa je spodbuditi razvoj in izvajanje inovativnih praks v izobraževanju, usposabljanju in mladinski dejavnosti, krepitev zmogljivosti institucij in povečano strateško sodelovanje s sosedskimi državami, razvitimi gospodarstvi in gospodarstvi v razvoju. Na ta način naj bi izboljšali zaposljivost, ustvarjalnost in podjetniško naravnost posameznikov.

- **KLJUČNI UKREP 3: PODPORA ZA REFORMO POLITIK**
(KA3: Policy Reform)

v državah članicah in sodelovanje s tretjimi državami. Reforma politik bo usmerjena v spodbujanje orodij in učinka odprtih metod koordinacije in izvajanje strategije Evropa 2020. Poudarek bo na krepitevi podlag za oblikovanje politik in izmenjavi dobrih praks. Podpora bo vključevala izvajanje orodij za transparentnost in preglednost v EU (ECTS, ECVET, EUROPASS, YOUTHPASS), mednarodne študije in podporo posebnih procesov, kot so bolonjski (visoko šolstvo) in kopenhagenski (poklicno izobraževanje in usposabljanje).

Poleg opisanih aktivnosti treh ključnih ukrepov sta vanje vključena dva popolnoma nova elementa:

- shema garancij za posojila za študij magistrske stopnje (financiranje rednega študija druge stopnje v tujini) in
- vzpostavitev 400 'koalicij znanja' in 'koalicij sektorskih znanj'; koalicije znanja bodo obsežna partnerstva med visokošolskimi institucijami in podjetji, ki spodbujajo ustvarjalnost, inovativnost in podjetništvo, ki jih ponujajo nove priložnosti za izobraževanje in kvalifikacije. Koalicije sektorskih znanj pomenijo partnerstva med izvajalci usposabljanj in podjetji ter spodbujajo zaposljivost z oblikovanjem novih sektorsko specifičnih učnih načrtov in inovativnih oblik poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Ključni ukrepi predstavljajo tri od petih stebrov programa Erasmus+. Preostala stebra sta:

- program Jean Monnet in
- program Šport.

Program Jean Monnet je trenutno del programa Vseživljenjsko učenje, v celoti ga centralizirano

izvaja Evropska komisija. Podpira študij evropskih integracij prek finančne podpore visokošolskim institucijam, ki te vsebine izvajajo.

Program Šport je novost. Aktivnosti bodo vodene centralizirano s strani Evropske komisije, na nacionalnem nivoju bo zgolj informacijska točka, ki naj bi skrbela za promocijo aktivnosti programa Šport.

Kakšne aktivnosti bodo možne v katerem od ključnih ukrepov, je razvidno iz sheme programa Erasmus+. Naj opozorimo, da je shema pripravljena na podlagi trenutno razpoložljivih informacij. Ker program Erasmus+ še ni dokončno sprejet, lahko še pride do sprememb.

Bistveni poudarki

- Vsa mobilnost posameznikov ostaja skoraj nespremenjena (mobilnost študentov, dijakov, mladih, učnega osebja) in se bo v vseh sektorjih izvajala prek projektov mobilnosti, ki jih bo predložila matična institucija – individualnih prijav posameznikov na nacionalno agencijo ne bo več.
- Mobilnost oseb na trgu dela, ki niso del izobraževalnega sistema (trenutno Leonardo da Vinci – PLM), ne bo več mogoča v okviru programa Erasmus+. Te aktivnosti bodo posamezne države lahko podprle v okviru sredstev Evropskega socialnega sklada.
- Projekti Strateška partnerstva nimajo različnih strogo določenih struktur (kot sedaj projekti Partnerstva, Prenos inovacij, Razvoj inovacij). Podane bodo minimalne zahteve (število partnerjev, število sodelujočih držav), ki bodo veljale za vse projekte na vseh področjih. Ključni bosta vsebina in uresničevanje ciljev programa.
- Vse aktivnosti bodo morale izkazovati močno evropsko dimenzijo in uresničevanje ciljev programa Erasmus+. Program naj ne bi imel več nacionalnih vsebinskih prioritet.

Za večino institucij, ki so v programih že sodelovale, program Erasmus+ torej ne prinaša bistvenih sprememb. Za nove sodelujoče pa je struktura veliko enostavnejša in dostopnost do sodelovanja bo lažja.

Vabljeni k spremljanju naših spletnih strani, kjer vas bomo ažurno obveščali o novem programu.

Neža Pajnič,

vodja programa VŽU in Erasmus+ na CMEPIUS-u

Program Vseživljenjsko učenje v številkah

15. oktobra 2013 je bil za prijavitelje zadnji rok za oddajo prijav v kateri koli akciji v okviru programskega obdobja 2007–2013. Z letom 2014 se začne novo sedemletno programsko obdobje v okviru programa Erasmus+.

Za različne projektne aktivnosti v programu Vseživljenjsko učenje (v nadaljevanju VŽU) smo s strani Evropske komisije prejeli slabih 56 milijonov evrov, kar je skoraj trikrat več, kot smo prejeli v programskem obdobju 2000–2006.

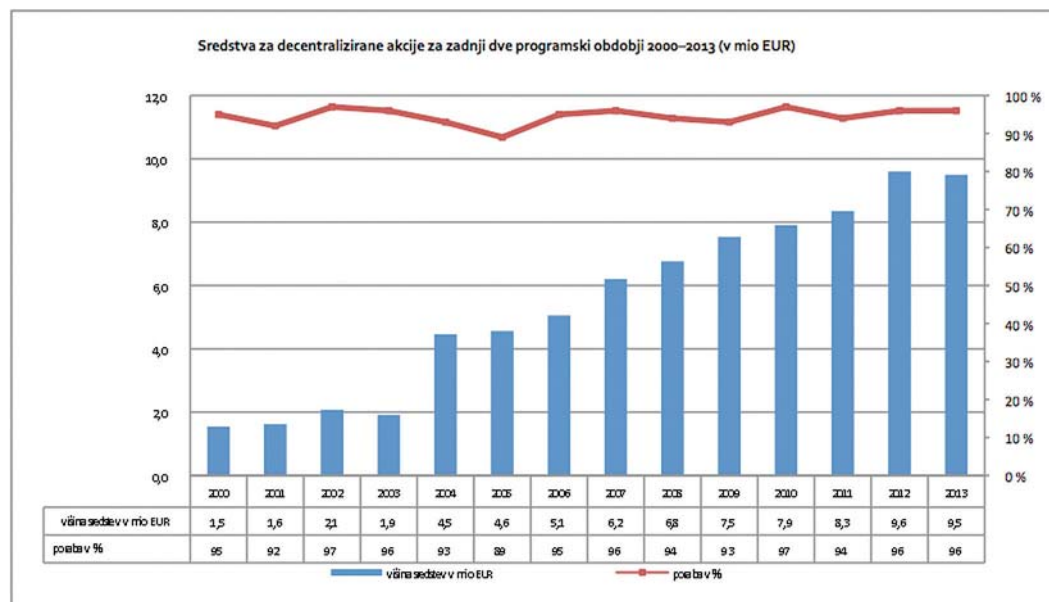
Zadnji projekti iz programa VŽU bodo zaključeni v letu 2016, vendar določene statistične podatke

Zanimivo je, da so se v istem obdobju sredstva za projekte povečala za več odstotkov (40 %).

V obdobju 2007–2013 smo v programu VŽU največ sredstev namenili organizacijam, ki delujejo na področju terciarnega izobraževanja, to je sektorskemu programu Erasmus, in sicer malo manj kot polovico vseh sredstev, to je 48,3 %. Slaba tretjina sredstev (30 %) je bila namenjena organizacijam, ki delujejo na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja (v okviru sektorskega programa Leonardo da Vinci). Organizacijam, ki delujejo na področju izobraževanja odraslih (v okviru sektorskega

učnega in drugega strokovnega osebja, in sicer 44 % vseh sredstev (akcija Erasmus Individualna mobilnost). Na drugem mestu po višini financiranja so projekti šolskih partnerstev v okviru akcije Večstranska šolska partnerstva (sektorski program Comenius), in sicer dobrih 10 %, sledita še dve akciji sektorskega programa Leonardo da Vinci, konkretnije: akciji Prenos inovacij je bilo namenjenih 9 % vseh sredstev ter poklicnemu izobraževanju in usposabljanju dijakov 8 % vseh sredstev v okviru programa VŽU.

Če pogledamo z vidika vlog, smo največ vlog prejeli v okviru sektorskega programa Comenius, in sicer kar 46 % vseh vlog, približno petino vlog smo prejeli v okviru sektorskih programov Leonardo da Vinci in Grundtvig. Zanimivo je, da kljub največ dodeljenim sredstvom predstavljajo vloge v okviru sektorskega programa Erasmus le slabih 8 % vseh prispelih vlog.

Graf št. 1: Sredstva za decentralizirane akcije za zadnji dve programski obdobji in odstotek porabljenih sredstev

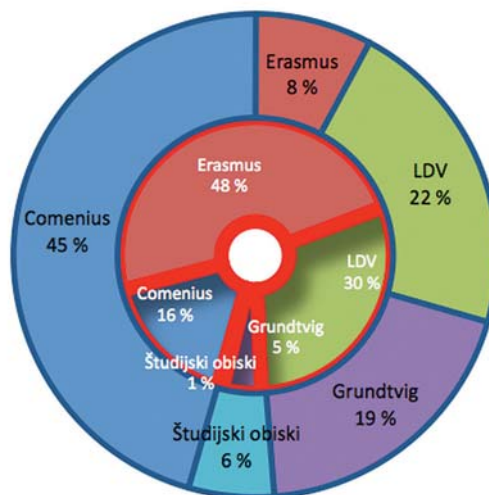
in analize lahko posredujemo že v tej fazi. V programu VŽU smo v vseh teh letih prejeli čez 6.000 vlog, od tega smo v zadnjih treh razpisnih letih imeli vsako leto čez 1.000 vlog, v zadnjem razpisnem letu 2013 pa že čez 1.100. Število vlog se je v zadnjem razpisnem letu 2013 povečalo za dobro tretjino glede na razpisno leto 2008.

programa Grundtvig), je bilo namenjenih slabih 5 %, organizacijam na področju splošnega izobraževanja (v okviru sektorskega programa Comenius) pa dobrih 16 % sredstev.

Če pogledamo posamezne akcije, smo daleč največ sredstev namenili mobilnosti študentov,

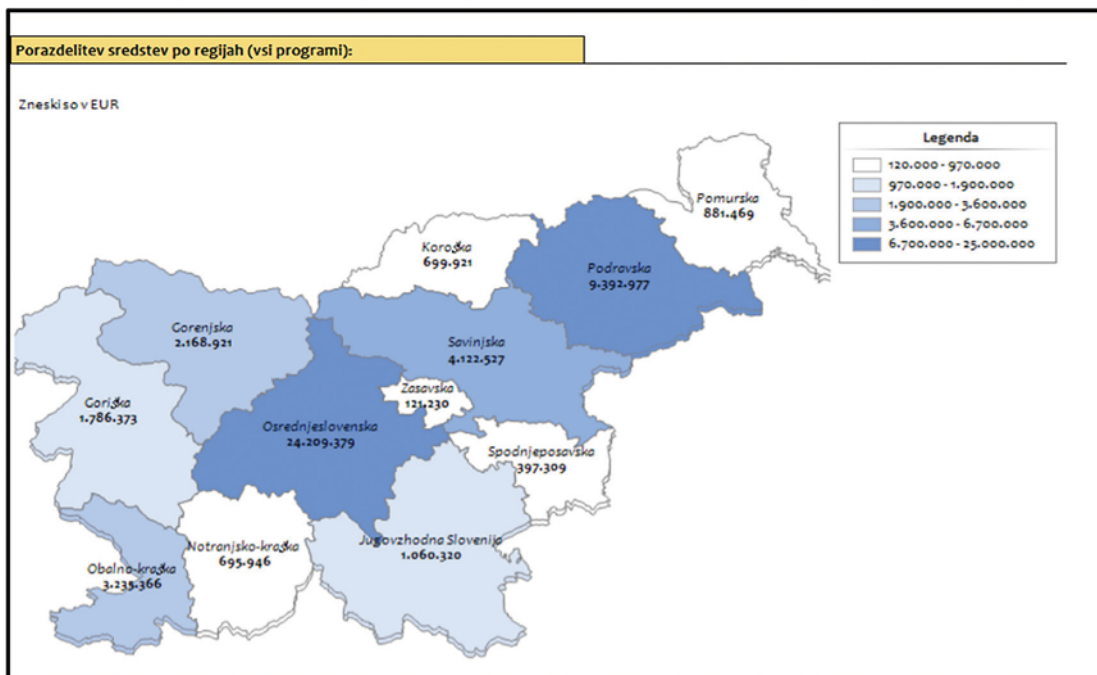
**Odstotek dodeljenih sredstev (rdeči okvir)
in odstotek prispelih vlog (moder okvir) v sektorskih programih v okviru
programa VŽU za obdobje 2007–2013**

Graf št. 2: Odstotek dodeljenih sredstev (rdeči okvir) in odstotek prispelih vlog (moder okvir) v sektorskih programih v okviru programa VŽU za obdobje 2007–2013

Statistične regije. Po številu vlog sta v ospredju regiji dveh največjih slovenskih mest, to je Osrednjeslovenska regija, iz katere smo prejeli 37 % vseh vlog, in Podravska regija, iz katere smo prejeli 17 % vseh prispelih vlog. Najslabše so bile s tega vidika zastopane regije Koroška, Zasavje in Spodnje Posavje, ki so skupaj predstavljale dobrih 5 % vseh vlog.

Po uspešnosti (odstotek odobrenih vlog glede na število oddanih) so v ospredju naslednje regije: Goriška, Obalno-kraška, Jugovzhodna Slovenija in Gorenjska, iz katerih so organizacije uspešne v več kot 50 %. Najmanj uspešne pa so bile organizacije iz Spodnjega Posavja in Zasavja z manj kot 40 % uspešnostjo.

Glede na dodeljena sredstva so organizacije iz Osrednjeslovenske regije prejele 50 % vseh sredstev iz programa VŽU, sledijo organizacije iz Podravja, ki so prejele 19 %, ostale regije so prejele manj kot 10 % sredstev. Malce več kot 5 % sredstev so skupaj prejele organizacije iz naslednjih regij: Koroška, Pomurska, Notranjsko-kraška, Spodnjeposavska in Zasavska.

Graf št.3: Dodeljena sredstva v program VŽU za obdobje 2008–2013 glede na statistične regije v Sloveniji

Tip organizacije. V programu VŽU smo največji odstotek vlog prejeli s strani osnovnih šol, in sicer slabo četrtino vseh vlog (24 %), slabo petino (19 %) vseh vlog smo prejeli s strani srednjih šol, sledijo univerze in drugi visokošolski zavodi, katerih vloge so predstavljale 14 % vseh vlog.

Pri dodeljenih sredstvih so več kot polovico sredstev prejele univerze in visokošolski zavodi, srednje šole so prejele 17 %, osnovne šole pa 9 % vseh sredstev programa VŽU.

Mobilnost. Omenili smo že, da smo največ sredstev namenili mobilnosti študentov, učnega in drugega strokovnega osebja v okviru sektorskega programa Erasmus. Trenutno je zaključenih 5 razpisnih obdobj (od razpisnega leta 2007 pa do razpisnega leta 2011), dve razpisni obdobji sta še v teku.

V zaključenih letih (2007–2011) je bilo mobilnih malo manj kot 7.000 študentov. Glede na trend lahko pričakujemo, da bo do zaključka programa VŽU mobilnih več kot 10.000 študentov. V istem obdobju je bilo opravljenih malo manj kot 1.400 mobilnosti profesorjev in malo več kot 600 mobilnosti drugega strokovnega osebja. Do konca programa pričakujemo, da bomo dosegli 2.000 mobilnosti profesorjev in 1.000 mobilnosti drugega strokovnega osebja.

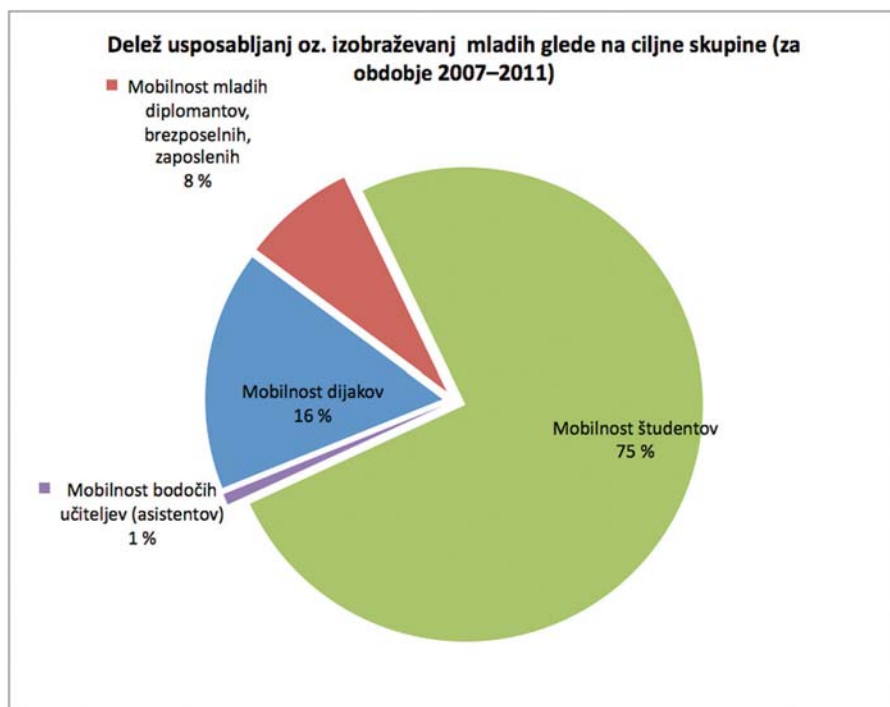
Slovenija ima dobro razmerje med odhajajočimi in prihajajočimi študenti, profesorji ... Tako smo do zaključenega razpisnega leta 2011 gostili malo manj kot 6.500 študentov iz držav, ki sodelujejo v programu VŽU, gostili smo več profesorjev (nekaj več kot 1.600), kot smo jih poslali v tujino, ter gostili nekaj manj kot 500 mobilnosti drugega strokovnega osebja s strani univerz in drugih visokošolskih zavodov.

V okviru programa Leonarda da Vinci je bilo do zaključenega razpisnega leta 2011 na praktično izobraževanje in usposabljanje poslanih prek 1.500 dijakov; do konca programa VŽU pričakujemo, da bomo presegli številko 2.000. V istem obdobju je bilo na mobilnost poslanih prek 700 mladih diplomantov, brezposelnih, zaposlenih in pričakuje se, da se bo število do konca programa povečalo na 1.000. Izvedenih je bilo tudi čez 1.000 mobilnosti strokovnih delavcev na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

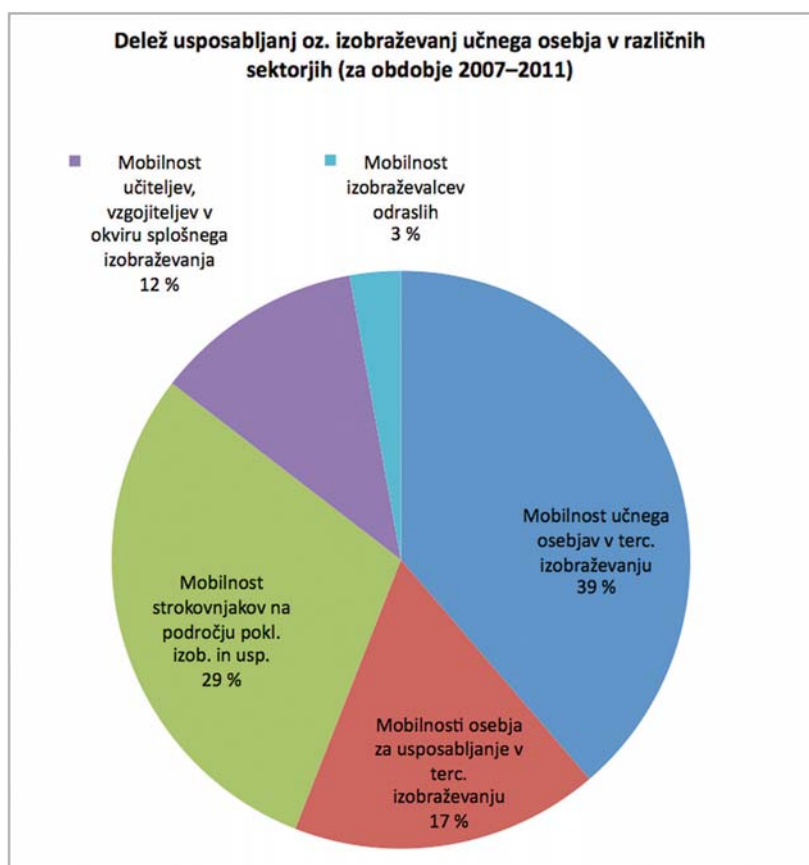
Sofinanciranih je bilo tudi več kot 400 izobraževanj učiteljev in vzgojiteljev v okviru akcije Comenius Nadaljnja izobraževanja in usposabljanja. V okviru akcije Comenius Asistenti smo s programom podprli 70 mobilnosti bodočih učiteljev.

V okviru projektov Partnerstev, kjer gre za krajše oblike mobilnosti (npr. v obliki projektnih sestankov), je bilo doslej v okviru splošnega izobraževanja izvedenih čez 300

projektov in blizu 5.500 mobilnosti, od tega je v malo manj kot polovici primerov šlo za mobilnosti učencev oz. dijakov. V okviru projektov Partnerstev na področju izobraževanja odraslih je bilo izvedenih čez 100 projektov, v okviru katerih je bilo opravljenih blizu 700 mobilnosti (od tega 320 mobilnosti učečih se odraslih), enako število projektov in mobilnosti pa je bilo opravljenih v okviru Partnerstev na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Graf št.4: Mobilnost mladih glede na ciljno skupino oz. aktivnost

Podrobnejšo in obširnejšo analizo vseh podatkov si lahko ogledate na naši spletni strani: <http://statistike.cmeplus.si/>. Statistični podatki se sproti ažurirajo in na ta način vsakomur, ki je zainteresiran za podatke, omogočajo natančen in korekten pogled na doseženo stanje.

Borut Korada,
CMEPLUS

Graf št. 5: Delež mobilnosti odraslih glede na ciljno skupino in tip aktivnosti

Kronološki pregled aktivnosti

V obdobju zadnjih sedmih let smo na CMPEIUS-u organizirali nemalo informativnih dni, delavnic, konferenc, tako nacionalnih kot mednarodnih, kontaktnih seminarjev, neformalnih srečanj ... Sodelovali smo v mednarodnih mrežah ter vzpostavili nacionalne skupine, kot so bolonjski eksperti, skupina ECVET ter eTwinning ambasadorji, ter se povezovali z domačimi institucijami ...

Na dogodkih smo se lotevali različnih tem, od pravnih in davčnih vprašanj zaposlovanja tujcev do izboljšanja sodelovanja med gospodarstvom in šolstvom, obdelovali smo posamezne korake mednarodne mobilnosti, želeli ponuditi vsebine naravoslovnim učiteljem kot tudi družboslovcem in humanistom, vse aktivnosti in rezultate pa smo podprli tudi s tiskovinami.

Pripravili smo kratek popis večjih in pomembnejših dogodkov, ki so se nam in vam zgodili v času programa Vseživljenjsko učenje (2007–2013).

2007

Leto 2007 je bilo prehodno leto, v katerem smo morali 'pozabiti' na programa Socrates in Leonardo ter osvojiti program Vseživljenjsko učenje.

Izdali smo **prvo številko revije Priložnosti**. V nadaljnjih sedmih letih jih je sledilo še 13. Z revijo smo vam želeli približati naše delo in vaše priložnosti.

Šola in vrtec prostor za ustvarjalnost. Cilj valorizacijske konference je bila opredelitev vrtca/šole 21. stoletja kot osrednje institucije s temeljnim poslanstvom spodbujanja in podpiranja ustvarjalnosti ter timskega dela tako pri posameznikih kot na nivoju institucije

oziroma v lokalnem okolju ter širši družbeni skupnosti.

Glas uporabnikov v vseživljenjskem svetovanju je bila tematska konferenca, ki smo jo organizirali skupaj z Andragoškim centrom Slovenije in Zavodom za šolstvo. Namen konference je bil osvetliti ključno vlogo uporabnika svetovalnih dejavnosti in načine, kako lahko uporabnika vključujemo v samo izvajanje dejavnosti.

Delavnica o pravnih in davčnih vprašanjih zaposlovanja tujcev je nastala na vašo pobudo, saj ste se vsakodnevno srečevali s tovrstnimi vprašanji.

2008

Na poti k vključitvi v evropske programe izobraževanja in usposabljanja smo pomagali tudi **Hrvaški**. Svoje izkušnje smo z njimi delili na različnih dogodkih ter jih redno vabili na aktualne nacionalne dogodke. Ena izmed prvih vizit je bila naša predstavitev v Zagrebu, namenjena ravnateljem šol, s poudarkom na Comenius Šolskih partnerstvih.

CMPEIUS se je pridružil posvetom za dijakinje in dijake zaključnih letnikov srednjih šol, ki jih je organiziralo več takratnih ministrstev, odgovornih za mlade, ki smo jim želeli približati njihove možnosti izobraževanja in usposabljanja v tujini. Ravno tako smo vsako leto svetovali na Študentski areni, Informativi ...

Konstituirali smo **svet CMPEIUS-a**, katerega predsednica je postala mag. Vera Gradišar, ki to funkcijo uspešno opravlja še danes.

Pogledi na program Vseživljenjsko učenje

Več prijavljenih partnerstev, več interesa za projekte, namenjene mladim na trgu delovne sile. Na prvi razpisni rok v letu 2008 smo prejeli 246 prijav partnerstev, od tega 47 Grundtvig, 41 Leonardo in 158 Comenius partnerskih projektov. To je tudi prvi razpis za partnerstva znotraj programa Leonardo da Vinci.

OŠ Solkan med nagrajenimi na evropski eTwinning konferenci. Konferenca je vsakoletno srečanje najboljših članov eTwinning skupnosti ter priložnost za podelitev nagrad najboljšim eTwinning projektom. V Bukarešti je nagrado prejel tudi projekt z naslovom Kids H@nd in H@nd, v katerem sodeluje OŠ Solkan.

KONFeT (eTwinning konferenca) je eden izmed dogodkov, ki smo jih organizirali vsako leto. Na ta dan smo podelili nagrade najboljšim eTwinning projektom in obenem svojim prijaviteljem ponudili različne aktualne vsebine, ki so potrebne za izpeljavo dobrega projekta. Tekom let smo ponudili delavnice na temo interaktivnih tabel, brezplačnih spletnih orodij in projektne menedžmenta ...

Konferenca kakovost v mobilnosti programa Vseživljenjsko učenje je bila spremljevalni dogodek predsedovanja Slovenije EU. Več kot štiristo udeležencev iz štirinajdesetih držav je oblikovalo stališča glede povečanja dostopnosti mednarodne mobilnosti v okviru programa Vseživljenjsko učenje, njene kakovosti ter njenih učinkov. Del razprave se je posebej osredotočil tudi na mobilnost učnega osebja. Razprava je vključila perspektive in prakse evropske politike, nacionalnih politik, organizacij in posameznikov, ki se vključujejo v mednarodno mobilnost.

Najboljšim projektom mobilnosti sta takratni minister za šolstvo in šport, dr. Milan Zver, in evropski komisar za izobraževanje in kulturo, Jan Figel', podelila **priznanja na področju vseživljenjskega učenja za kakovost v mobilnosti**. Med nagrajenci v kategoriji Leonardo da Vinci je bila tudi Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad Ljubljana s projektom Primerjava evropskih učnih pristopov k novemu izobraževalnemu programu mehatronik operater.

Po zaključku dogodka smo pripravili tudi tiskano verzijo poročila konference.

Srečanje Erasmus koordinatorjev je še eden izmed tradicionalnih dogodkov, ki ga organiziramo vsako leto. Zvrstili so se:

- na Bledu, na Višji strokovni šoli zagostinstvo in turizem; predstavljen je bil razvoj programa VŽU – Erasmus in posameznih specifik mobilnosti znotraj programa;
- v Novem mestu na Visoki šoli za upravljanje;
- na Mednarodni fakulteti za družbene in uporabne študije v Celju, s poudarkom na Erasmus praksah, je med drugim primer dobre prakse predstavila tudi Petra Bevek, ki je bila takrat zaposlena na Visoki šoli za dizajn, danes pa je naša sodelavka;
- na Univerzi v Mariboru, kjer je bilo posebej poudarjeno učinkovito izvajanje vseh aktivnosti v programu Erasmus; na tem srečanju se je predstavila tudi nacionalna komisija programa Erasmus;

- v Univerzitetnem središču Univerze v Novi Gorici, z glavnim namenom predstavitve izvajanja programa Erasmus v Sloveniji in učinkov mednarodne mobilnosti na posameznike in institucije;
- na Univerzi v Ljubljani, na Fakulteti za družbene vede, kjer smo zaokrožili zadnje sedemletno obdobje.

Neformalno učenje ranljivih skupin. Na konferenci v Kranjski Gori so se predstavili projekti, ki poskušajo razvijati nove pristope, krepiti vseživljenjsko učenje ter spodbujati vedoželjnost tistih skupin, ki imajo v vse bolj konkurenčni družbi manj priložnosti za uveljavljanje svojih potencialov.

Centralizirane aktivnosti v programu VŽU. V tem letu so bili izbrani trije slovenski koordinatorski projekti Univerze v Mariboru in Inštituta za simbolno analizo in razvoj informacijskih tehnologij ter sedem projektov, v katerih slovenske institucije sodelujejo kot partnerice (Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Univerza na Primorskem,

Gimnazija Poljane, Institut za varstvo, d.o.o., Inter-kulturo d.o.o. ter CMEPIUS).

Združen kontaktni seminar dveh sektorjev Erasmusa in Leonarda ter valorizacijska konferenca. Program Vseživljenjsko učenje – mednarodni most med svetom izobraževanja in dela.

Kontaktni seminarji so odlična priložnost za pridobivanje mednarodnih partnerjev in pripravo kakovostnih projektov. Tridnevni seminar z več kot sto udeleženci je potekal na Gospodarski zbornici Slovenije, v Hotelu Slon in na Savi d.d.

Glavni namen **valorizacijske konference** je izpostaviti primere projektov dobrih praks, pregledati dosežke in priložnosti, ki jih nudi program Vseživljenjsko učenje pri sodelovanju med izobraževalnimi organizacijami, podjetji in socialnimi partnerji in upravljanju s človeškimi viri.

2009

Ob 10. obletnici programa Comenius v Sloveniji smo izvedli natečaj na najboljšo čestitko. Zmagovalka je bila uporabljena za naslovnico revije Priložnosti. Prve tri uvrščene pa še danes krasijo stene naših pisarn.

Objavili smo **razpis EGP in Norveškega finančnega mehanizma**, ki je bil namenjen zgolj visokemu šolstvu. V letu 2013 smo pripravili **razpis EGP in Norveškega finančnega mehanizma II (2009–2014)**. V novem razpisnem obdobju smo aktivnosti razširili na celotni spekter mednarodnih mobilnosti in medinstitucionalne projekte s področja izobraževanja in usposabljanja

Pogledi na program Vseživljenjsko učenje

ter na ta način prispevali h krepitvi razvoja človeškega kapitala in znanja. Cilj programa je spodbujati bilateralno sodelovanje med državami, ki sodelujejo v programu, še posebno pa izboljšanje sodelovanja med organizacijami, ki prihajajo z Norveške, Islandije, iz Lihtenštajna in Slovenije.

Nacionalna tematska konferenca na temo prepoznanje **vseživljenjskega učenja kot učinkovitega orodja za premagovanje revščine** je potekala v Kranjski Gori. Organizatorja dogodka sta bila CMEPIUS in Zveza ljudskih univerz Slovenije (ZLUS). **Program** konference je bil usmerjen k predstavitvam dogajanja na področju izobraževanja in usposabljanja **ciljnih skupin s posebnimi potrebami, Romov, zapornikov ter starejših.**

V študijskem letu 2008/2009 je bila v sektorskem programu Erasmus dosežena **2 milijonta mobilnost študentov.** Evropska komisija se je ob tej priložnosti odločila, da bo izbrala enega študenta iz vsake izmed sodelujočih držav programa Erasmus. V Sloveniji je bila izbrana **Željka Sokolič**, ki je bila v akademskem letu 2008/2009 na študijski mobilnosti v Španiji.

Valorizacijsko konferenco **Ustvarjalnost in inovativnost v programu Vseživljenjsko učenje so nam med drugimi popestrili dr. Janez Mayer**, predavatelj in strokovnjak s področja merjenja in aktiviranja intelektualnega potenciala, kariernega razvoja in ustvarjalnosti; **Peter Florjančič**, ikona slovenskega inovatorstva; **mag. Mirko Zorman**, nacionalni koordinator evropskega leta ustvarjalnosti in inovativnosti.

Konec leta 2009 je začela z delom **Nacionalna skupina bolonjskih ekspertov**, ki je aktivna še danes. Glavna naloga strokovnega sveta je spremljanje implementacije bolonjskega procesa in reforme visokega šolstva v Republiki Sloveniji na ravni visokošolskih zavodov in na nacionalni ravni.

EURAXESS Slovenija je postal naslednik programa ERA-MORE, ki skrbi za potrebe raziskovalcev. CMEPIUS pa je ohranil status nacionalnega koordinatorskega centra. Na portalu EURAXESS.si lahko raziskovalci pridobijo vse informacije o državi, v katero odhajajo (zdravstveno zavarovanje, davki, vrtec za otroke, eksotične živali ...).

Portal mreže šol, **etwinning.net** je praznoval **5. rojstni dan**.

V pravem zimskem, snežnem dnevu smo izvedli **tematsko srečanje** projektov, izbranih na razpisu 2008, z naslovom **Evropski projekt kot priložnost za krepitev sodelovanja z okoljem**. Ugotovili smo, da je komunikacija zelo pomemben aspekt projektov in kot takšen vse prevečkrat spregledan. Udeleženci so z večino podprli idejo o več tovrstnih vsebinskih oz. tematskih srečanjih.

2010

Na CMEPIUS-u smo organizirali **prvo srečanje eTwinning ambasadorjev**. To so učiteljice in učitelji, ki so izjemno dejavni v okviru akcije eTwinning ter na področju informacijsko-komunikacijske tehnologije v izobraževanju nasploh.

Prva ekipa eTwinning ambasadorjev v Sloveniji

Mednarodna pedagoška delavnica eTwinning, ki smo jo organizirali v Sloveniji na Ptuj, je bila **namenjena vsem učiteljicam in učiteljem naravoslovnih ved** (starost učencev od 13–19 let), ki jih zanimata mednarodno sodelovanje in povezovanje prek spleta.

26. septembra, na dan jezikov, smo med drugim sodelovali na jezikovni tržnici, ki jo je organiziralo predstavništvo EK v Sloveniji.

Comenius kontaktni seminar za Šolska partnerstva z naslovom Education for the environment je bil eden izmed uspešnejših seminarjev, organiziranih v Sloveniji, kajti vsi udeleženci so si našli partnerje, formirala pa so se tudi partnerstva, ki so bila že na prvem razpisnem roku zelo uspešna. Tudi po neformalni plati je bilo dogajanje pestro, bili smo priča tudi zaroki dveh udeležencev.

Priprava na mobilnost je eden izmed ključnih elementov pri organizaciji kakovostne mobilnosti. Zato smo v tem letu pripravili **tematsko srečanje** za vse akcije znotraj programa VŽU, ki organizirajo mobilnosti. Na konferenci so bili predstavljeni tako primeri dobre prakse kot tudi pasti, na katere lahko naletiš kot organizator ali udeleženec.

Leto 2010 smo zaključili z **valorizacijsko konferenco**, s katero smo želeli zaokrožiti aktivnosti, ki so potekale ob evropskem letu **boja proti revščini in socialni izključenosti**, ter dvigniti zavedanje o pomenu znanja kot orodju za vključevanje ranljivih skupin v širše družbeno dogajanje.

2011

Krepitev učinkov mednarodne učne mobilnosti je bila tema **valorizacijske konference** v letu 2011. Govorili smo o pomembnosti mobilnosti ter kakovosti tako organizacije kot tudi vsebine in učnih učinkov same mobilnosti.

Pogosto spregledana skupina so **odrasli s posebnimi potrebami**, zato smo se skupaj z ZLUS-om odločili organizirati dogodek, na katerem smo osvetlili nekatere ključne težave in možnosti v vseživljenjskem učenju, ki so jim na voljo.

Leta 2011 nas je aktualna direktorica Maja Mihelič Debeljak zapustila in odšla na pot novim izzivom v Bruselj na Stalno predstavništvo Slovenije pri Evropski uniji, dobili pa smo novo vodstvo, ki še vedno vztraja z nami – dr. Alenko Flander.

Znotraj podprograma Comenius se je začela izvajati **nova akcija** Individualna mobilnost učencev, ki je namenjena samostojni daljši mobilnosti učencev, starih od 14 do 18 let.

Evropska komisija je izmed vseh projektov **Leonardo da Vinci Prenos inovacij, Razvoj inovacij in Mreže**, odobrenih v razpisnem letu 2007, izbrala petinpetdeset

najboljših. Med njimi je bil tudi z zlatim jabolkom nagrajeni slovenski projekt LDV Prenos inovacij **E-SHOE LEARNING, ki ga je koordiniral Zavod IRCUO** – Industrijsko-razvojni center za usnjarsko in obutveno industrijo.

Da bi mobilnosti dijakov v okviru programa Leonardo potekale še bolj gladko in da bi lahko do svoje besede prišli tudi glavni akterji – dijaki, smo organizirali srečanje mladih leonardovcev osrednjeslovenske regije. Srečanja se je udeležil tudi ljubljanski župan Zoran Jankovič

2012

Z letom 2012 je CMEPIUS začel koordinirati delo nacionalne skupine ECVET (evropski kreditni sistem v poklicnem izobraževanju in usposabljanju) ekspertov, katerega glavna osredotočenost je implementacija sistema v projektih mednarodne mobilnosti.

KONFeT 2012 smo izvedli v sodelovanju z največjo mednarodno IKT-konferenco v Sloveniji – SIRikt, ki je tradicionalno potekal v Kranjski Gori in ki ga obišče prek 1.000 udeležencev.

Finski veleposlanik je sprejel slovenske Leonardo dijake, ki so bili na izmenjavi v deželi, ki jo zastopa v Sloveniji. Dijaki so predstavili svoje delo in izkušnje, ki so si jih nabrali na delovni praksi, gospod veleposlanik Pekka Metso pa jim je izročil priznanje.

Erasmus – program, ki spreminja življenja in odpira srca številnim posameznikom, je praznoval svoj **25. rojstni dan**. Na slavnostni konferenci ob tem jubileju sta Slovenijo zastopala prof. Vesna Rijavec kot ambasadorica mobilnosti profesorjev in osebja in Jure Kumljanc kot ambasador mobilnosti študentov.

Cmepius na bregu Ljubljance z vsemi Evropskimi kontaktnimi točkami

V okviru evropskega projekta Nacionalne skupine bolonjskih ekspertov 2011–2013 – Slovenija je na Brdu pri Kranju potekal tradicionalni **posvet o visokem šolstvu**, tokrat na temo **Diverzifikacija visokega šolstva**. Poleg domačih sta sodelovala tudi izkušena eksperta in poznavalca s področja visokega šolstva, prof. dr. Ulrich Teichler in g. Thomas Estermann z Evropskega združenja univerz (EUA).

CMEPIUS je kot partner v evropskem projektu Erasmus Mundus Active Participation vol. 2 (EMAP 2) od 1. do 4. februarja 2012 v Ljubljani gostil štiriinpetdeset udeležencev zadnjega izobraževalnega seminarja v okviru projekta za pripravo kakovostne prijavnice Erasmus Mundus skupnega študijskega programa.

Evrope. S svojo energijo, željo do učenja in tudi s številnimi mednarodnimi mobilnostmi predstavlja pravi obraz evropske pobude, katere namen je med drugim spodbuditi in motivirati mlade k večji mednarodni mobilnosti, tako za namen študija, izobraževanja kot prakse oz. usposabljanja.

Učni izidi na področju terciarnega izobraževanja je bila še ena izmed tematik, ki smo jo obdelali na nacionalni konferenci. Katera znanja, spretnosti in kompetence dobijo študenti ob koncu študija, so skrb ne le študentov, temveč tudi njihovih bodočih delodajalcev in univerz, visokih in višjih šol.

Nacionalna svetovalna služba za eTwinning je organizirala **mednarodni kontaktni seminar** za učitelje geografije in biologije.

Največ priprav je od nas v tem letu zahteval dogodek **Teden mlade Evrope**, ki smo ga izpeljali v okviru **Evropske prestolnice kulture**. Drugi teden v mesecu maju smo posvetili mladim in možnostim, ki jih Evropa ponuja za njihov razvoj. Na dogodku smo združili moči Evropska komisija, CMEPIUS, Zavod A. M. Slomška, MOVIT, Predstavništvo EK v Sloveniji, Eva in Nika Prusnik, osnovne in srednje šole, fakultete iz bližnje in daljne okolice. Pridružili so se nam tudi kolegi iz Avstrije. Tekom tedna so se nam s praktičnimi predstavitvami aktivnosti predstavili učenci, dijaki in študenti. S plesnimi in glasbenimi točkami so se predstavili na osrednjem odru na Trgu Leona Štuklja, na stojnicah pa pokazali, kakšnih veščin so se naučili na svojih mobilnostih v tujini. Svoje izkušnje z mobilnosti so z obiskovalci delili tudi na okroglih mizah.

V okviru **TVU 2012** (Teden vseživljenjskega učenja) smo pripravili tematsko delavnico **Mobilnost odraslih – priložnost za večjo zaposljivost in podjetništvo**.

Cmepius in Filozofska fakulteta Ljubljana, Oddelek za Pedagogiko in andragogiko, sta organizirala **mednarodno konferenco Medgeneracijska solidarnost in izobraževanje starejših v skupnosti**. Z valorizacijsko konferenco programa VŽU smo želeli spodbuditi razpravo na temo evropskega leta in poleg znanstvenih prispevkov predstaviti tudi delo projektov na temo dejavnega staranja in medgeneracijske solidarnosti ter uporabnosti in trajnosti rezultatov.

V klubu Cankarjevega doma smo 26. 9. 2012 obeležili **deseto slavnostno podelitev Evropskega jezikovnega priznanja**.

Tekom sedmih let se je zvrstilo več dogodkov, na katerih smo poskušali motivirati slovenske

OŠ Preska je prejela **eTwinning evropsko nagrado 2012** v tekmovalni kategoriji Marie Skłodowska-Curie za projekt SOHO: Sunspots Online – Helios Observatory.

Eva in Nika Prusnik sta pričeli svojo **ambadorsko pot pobude Mladi in mobilnost** v Mariboru na Tednu mlade

Glavna tema seminarje je bila morje – SEA – space for cooperation and integration.

Ker je kakovostna priprava resnično ključnega pomena in ker so naši uporabniki ponovno izkazali željo, da se sestanemo na to temo, smo pripravili tematsko delavnico, ki je bila namenjena organizacijam, ki izvajajo mobilnost študentov.

delodajalce k aktivni udeležbi pri vzgajanju mladega kadra, tako slovenskega kot tujega. Kot posledica enakih želja in potreb celotne Evrope je nastala pobuda **We mean business**. Promocijski dogodek, na katerem so naši delodajalci predstavili prednosti in pridobitve, ki jih prinesejo tuji praktikanti, smo organizirali s pomočjo Gospodarske zbornice Slovenije.

Mag. Magdalena Bobek, ki poučuje na OŠ Pivka, je prejela **nagrado RS za izjemne dosežke na področju osnovnega šolstva za leto 2011**. Nagrado si je prislužila zaradi večkratnega koordiniranja projektov Comenius na šoli, bila pa je tudi koordinatorka za mednarodno sodelovanje v sodelovanju s CMEPIUS-om in MIZKŠ, multiplikatorica za področje mednarodnega sodelovanja programa VŽU na ZRSŠ, predvsem pa je predana promotorka mednarodnega sodelovanja doma in v tujini.

2013

S pomočjo naših programov se razvijajo jezikovne kompetence uporabnikov, zato smo želeli poleg najpogostejše uporabljene angleščine spodbuditi uporabo tistih jezikov, ki so redkeje rabljeni kot projektni jeziki. Posledično smo se pred tremi leti odločili zastopniki slovanskih držav organizirati **kontaktne seminarje**, na katerih sodelujemo

le učitelji iz Bolgarije, s Češke, Hrvaške, Poljske, Slovaške in iz Slovenije, celotni dogodek pa mora potekati v slovanskih jezikih. V letošnjem letu smo slovanski eTwinning kontaktni seminar organizirali v Ljubljani.

Del SIRikt-a je bila tudi letos **nacionalna konferenca eTwinning (KONFeT)**. V sklopu konference smo udeležencem ponudili tri zanimive delavnice, ki so bile zelo dobro obiskane..

V letu 2013 smo okrepili **sodelovanje s hrvaško nacionalno agencijo** in tamkajšnjimi uporabniki. Skupaj smo organizirali dve konferenci, prva je potekala v Sloveniji in je bila namenjena izvajalcem akcije Erasmus Intenzivni programi. Na Hrvaškem pa so organizirali delavnico za šole, na kateri smo želeli spodbuditi deležnike k razmišljanju o kakovosti projektov z vidika trajnosti rezultatov.

CMEPIUS je skupaj s Centrom RS za poklicno izobraževanje (CPI) pripravil mednarodni **seminar sedmih evropskih držav** (Estonija, Španija, Nemčija, Nizozemska, Finska, Hrvaška in Slovenija), ki je bil namenjen uporabi evropskega kreditnega sistema v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (**ECVET**) v projektih mednarodne mobilnosti.

Sedaj že tradicionalno in eno izmed pomembnejših srečanj deležnikov visokega šolstva, **Nacionalni posvet o visokem šolstvu**, je bilo letos posvečeno izzivom, s katerimi se visoko šolstvo srečuje v danih ekonomskih in družbenih razmerah.

Inkluzija za boljšo zaposljivost je bila letošnja valorizacijska konferenca, s katero smo skušali

odgovoriti na vprašanja, kako lahko s pomočjo (mednarodnih in nacionalnih) projektov pripomoremo k boljšemu vključevanju oseb z manj možnostmi na trg dela ter s kakšnimi izzivi se soočajo podjetja, ki zaposlujejo te osebe.

V Strunjanu je potekala prva dvodnevna delavnica za slovenske etwinerje, **eTwinning od A do Ž**. Devetinštirideset učiteljic in učiteljev je na dogodku spoznalo vse vidike mednarodnega projektne sodelovanja v sklopu programa Vseživljenjsko učenje.

V zadnjih sedmih letih pa smo vsako leto podelili tudi nagrade:

- zlati kabel za najboljše eTwinning projekte,
- jabolka kakovosti za najboljše projekte znotraj Vseživljenjskega učenja in
- evropsko ter nacionalno jezikovno priznanje za jezikovne dosežke.

V pregledu smo navedli večino naših aktivnosti v preteklih letih. Seveda so poleg naštetih še številni dogodki, seminarji, delavnice, ki smo jih organizirali na pobude organizacij znotraj in zunaj Slovenije. CMEPIUS kot osrednji zavod na področju mednarodnega sodelovanja v izobraževanju in usposabljanju bo še naprej povezoval različne deležnike tako v slovenskem kot mednarodnem prostoru, sklepal nova sodelovanja in se odzival na aktualne izzive področja. Z novo generacijo bomo še naprej krepili aktivnosti na področju povezovanja, kakovosti, učinkov in rezultatov, ki jih prinašajo projekti, za katere skrbimo.

Pomen mednarodne učne mobilnosti za mlade s poudarkom na jezikovnih strokovnih kompetencah

Slovenske šole se vedno bolj zavedajo pomena praktičnega usposabljanja svojih dijakov in izkušenj, ki jih to prinese. Še večjo dodano vrednost vidijo v praksi, ki je izvedena onstran naših meja in kot obvezna delovna praksa priznana tudi v okviru rednega izobraževanja. Poleg tega je dokument Europass mobilnost, v katerem so zapisani vsebina praktičnega usposabljanja, nova znanja in izkušnje, ki jih mladi pridobijo v tujini, evropsko primerljiv in pomaga posamezniku pri iskanju zaposlitve. Spoznavanje življenja in dela na šolah iste stroke v Evropi odpira udeležencem nove perspektive za nadaljevanje poklicnega izobraževanja, delovna praksa v tujih podjetjih pa možnosti za morebitno kasnejše spopolnjevanje ali celo zaposlitev v tujini, saj nekateri udeleženci prejmejo povabilo, naj ponovno pridejo na praktično usposabljanje ali celo zaprosijo za zaposlitev po končanem izobraževanju.

Prednosti in koristi mobilnosti potrjujejo udeleženci tako, da se vračajo domov z novimi idejami, odprtostjo, s samozavestjo in pripravljenostjo za učenje, bogatejši za novo strokovno, kulturno in jezikovno izkušnjo, z eno besedo življenjsko izkušnjo, ki jim bo za vedno ostala v spominu in vplivala na njihovo poklicno pot ali izobraževanje. Ne gre torej samo za pridobivanje praktičnih izkušenj in utrjevanje znanja tujih jezikov, temveč za celotno doživljanje načina življenja in dela v deželi gostiteljici in spoznavanje njene kulture. Udeleženci se morajo prilagoditi novim življenjskim in delovnim razmeram, se otresti strahu pred neznanim in se znajti v marsikateri nepredvideni situaciji. Čeprav vse to od njih zahteva več napora in truda, so rezultati večinoma zelo spodbudni. Bistvena razlika je namreč v njihovi motivaciji, osebnih stikih z domačimi in učenju learning by

doing. Pri tem si hitreje zapomnijo besede in besedne zveze v tujem jeziku, saj so povezane s konkretnimi situacijami in izkušnjami. Svoje naloge udeleženci na področju stroke uspešno opravijo kljub jezikovnim vrzelim, saj so navodila podprta bodisi vizualno bodisi s predstavitvami. Poleg tega je mednarodna učna mobilnost za marsikoga prva ali celo edina priložnost, da prestopi mejo svoje domovine.

Njihovi pozitivni odzivi so tisti, ki motivirajo sovrstnike za mednarodno mobilnost, pripravijo šole in učitelje, da za njih izvedejo projekt in osmišljajo delo, izobraževanje in usposabljanje, za kakršnega se ne zavzema le slovenska nacionalna agencija CMEPIUS s svojim programom vseživljenjskega učenja, ki je bila ustanovljena za izvajanje programov Evropske unije, temveč vsa Evropa. Kot je zapisano v Zeleni

knjigi: namesto da je učna mobilnost izjema, bi morala postati samoumevna lastnost evropstva in priložnost, dosegljiva vsem mladim v Evropi, ter tako prispevati k zagotavljanju prihodnje konkurenčnosti in kohezije Evropske unije.

Kot učiteljica angleščine kot jezika stroke na Srednji poklicni in strokovni šoli Bežigrad – Ljubljana, koordinatorica mednarodnih šolskih projektov in mentorica dijakom, ki odhajajo na mednarodno učno mobilnost (MUM) v tujino, imam možnost spremljanja napredka dijakov v znanju angleškega jezika. Z empirično raziskavo smo želeli ugotoviti, katere koristi dijakom prinaša učna mobilnost in kakšen je njen vpliv na izboljšanje njihove jezikovne zmožnosti v angleščini kot jeziku stroke.

Na podlagi analize rezultatov empirične raziskave je mogoče povzeti, da ima MUM za dijake srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja na splošno velik pomen, saj ga vidijo predvsem kot priložnost za:

izboljšanje jezikovne zmožnosti v splošni in strokovni angleščini,

izboljšanje znanja drugih tujih jezikov (držav gostiteljic),

izboljšanje strokovnega in tehničnega znanja, osebni razvoj, dvig samozavesti in samostojnost,

sklepanje novih poznanstev in prijateljstev, spoznavanje drugih kultur in okolij,

nove poklicne izkušnje in

mednarodno priznanost ter povečanje zaposlitvenih možnosti.

Raziskovalne hipoteze prinašajo naslednja spoznanja:

priprave na MUM so po mnenju 97 % dijakov potrebne, saj se tako pripravijo na bivanje, izobraževanje in usposabljanje v tujini;

MUM ima po mnenju 85 % dijakov in 72 % učiteljev velik pomen za izboljšanje strokovnega znanja;

82 % dijakov in 92 % učiteljev meni, da je MUM za izboljšanje znanja tujih jezikov na splošno zelo pomemben;

MUM ima po mnenju večine dijakov velik vpliv na njihove medkulturne in socialne kompetence; da MUM pomembno vpliva na motivacijo dijakov za učenje tujih jezikov v prihodnosti, je odgovorilo 82 % dijakov in 84 % učiteljev;

75 % dijakov je prepričanih (njihove odgovore smo 'preverili' na več načinov), da MUM pomembno vpliva na izboljšanje jezikovne zmožnosti v angleščini kot jeziku stroke, temu mnenju se pridružuje 76 % učiteljev;

s stališča večine dijakov je MUM koristen tako za izboljšanje jezikovne zmožnosti v strokovni angleščini (67 %) kot v splošni angleščini (73 %), čeprav slednjemu pripisujejo nekoliko večji pomen;

ugotovili smo, da večina dijakov po vrnitvi z MUM v angleščini ne napreduje za eno raven znanja, saj je le približno polovica dijakov (49 %) s pomočjo samoocenjevalne lestvice ocenila svoj napredek za eno raven. Analiza na osnovi opisnega ocenjevanja napredka pa je prinesla bistveno višje rezultate, in sicer je le 8 % dijakov mnenja, da v znanju jezika niso napredovali, torej velika

večina (92 % dijakov) meni, da je napredek viden oziroma lahko zagotovo rečemo, da je glavnina dijakov, torej vsaj 66 %, svoje znanje angleščine precej izboljšala.

Z obširno empirično kvantitativno raziskavo smo prišli do pomembnih zaključkov glede pomena mednarodne učne mobilnosti za dijake srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja ter vpliva na izboljšanje jezikovne zmožnosti v angleščini (kot jeziku stroke), ki so bistvenega pomena ne le za dijake, temveč tudi in predvsem za vse ostale sodelujoče oz. kakor koli vpete v srednje poklicno in strokovno izobraževanje, od načrtovalcev in izvajalcev projektov mobilnosti, tujejezikovnih učiteljev do načrtovalcev srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja.

*dr. Smiljana Fister,
Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad
– Ljubljana*

Učinki programa Vseživljenjsko učenje na osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje z vidika nacionalnih prioritet

Čeprav je bilo ves čas, odkar Slovenija sodeluje v programu Vseživljenjsko učenje (VŽU), zaznati številne pozitivne učinke takšnega sodelovanja tako pri učencih in učiteljih kot tudi na ravni šole in lokalnega okolja, pa smo o teh učinkih želeli pridobiti trdne znanstvene dokaze ter poleg tega ugotoviti, ali so v skladu z nacionalnimi prioritetami v zvezi z razvojem šolstva v Sloveniji. V ta namen smo v šolskem letu 2012/2013 zasnovali in izvedli študijo, v kateri smo ugotavljali vplive sodelovanja v dejavnostih programa VŽU na šole, učitelje in učence, kakšni sta njihova intenziteta in trajnost ter kateri dejavniki znotraj šole pomembno prispevajo k intenziteti in trajnosti ugotovljenih vplivov.

Prenova šolstva, ki poteka v Sloveniji od leta 1996, terja spremembe tako v delovanju šole kakor v vzorcih poučevanja in učenja, ki so utrjeni na izkušnjah in prepričanjih, zaradi česar se cilji prenove le počasi uveljavljajo v praksi. S prenovo naj bi šole postale bolj avtonomne, razvile naj bi se v učeče se skupnosti, zmožne odzivanja na spreminjajoči se svet, vloga učiteljev pa naj bi bila predvsem v nudenju podpore učencem pri razvijanju njihovih kompetenc in naravnosti, ki jih bodo potrebovali za uspešno življenje in delo v sodobni družbi. Za razvoj teh zmožnosti se mora učiteljski zbor sistematično in kritično ukvarjati s kakovostjo svojega dela in v duhu sodelovanja in vzajemne podpore presegati tradicionalne vzorce mišljenja, ki učiteljem branijo spreminjati ustaljeno prakso poučevanja. Za uveljavljanje sodobnih pristopov k poučevanju so potrebni odprtost za novosti in premiki v pojmovanju učiteljev, da bodo začeli svojo vlogo dojemati v smislu spodbujevalcev aktivnega učenja, namesto da se vidijo kot prenašalce gotovega znanja, s čimer učence pasivizirajo. Cilji programa VŽU so oblikovani tako, da bi lahko sodelovanje v dejavnostih programa pripomoglo k razvoju na tistih področjih, za katera so dosedanje spremljave in evalvacije pokazale,

da so problematična in jih ne znamo uspešno uvajati v naš izobraževalni prostor. Med področji, ki predstavljajo oviro uveljavljanju prenove v praksi, izstopajo predvsem prevelik poudarek na pokrivanju vsebin s prevladujočim transmisivnim poukom in premajhen poudarek na razvoju motivacije za učenje, pa tudi na razvijanju ključnih vidikov učenčevega razvoja, kot so spoznavna, moralna in družbena kritičnost, ustvarjalnost, inovativnost, podjetnost, funkcionalna pismenost ter razvijanje zmožnosti uporabe znanja v avtentičnih problemskih situacijah in s tem osmišljanje usvojenega znanja.

Spremenljivke za vsako raven, ki smo jo evalvirali, ter indikatorje, ki so nam služili kot osnova za pripravo vprašalnikov, smo opredelili s soočanjem nacionalnih strateških ciljev in težav pri njihovem uveljavljanju v šolah s ključnimi cilji programa VŽU. Z vprašalniki, ki smo jih poslali ravnateljem in učiteljem koordinatorjem vseh osnovnih in srednjih šol, ki so sodelovale v programu VŽU od vključno razpisnega leta 2008 (207 osnovnih in 95 srednjih šol), smo zbrali podatke o učinkih sodelovanja v programu VŽU na spremenljivke na ravni šole (npr. na poučevanje, šolsko klimo, usposabljanje učiteljev, odprtost in prepoznavnost šole ter na povezanost kolektiva), na ravni učiteljev (predvsem na učiteljevo kompetenčnost, širino in odprtost za novosti, razvoj različnih veščin, od sodelovalnih, organizacijskih, IKT, vodstvenih pa do večanja njegove strokovne avtonomije) ter pri učencih (predvsem na njihovo motiviranost za učenje, osmišljenost njihovega znanja in kompetenčno uporabo znanja v avtentičnih situacijah). Kvantitativni del raziskave smo dopolnili z intervjuji na sedmih šolah, s katerimi smo poglobili razumevanje nekaterih podatkov, pridobljenih z vprašalnikom, ter tako pridobili bolj celostno sliko določenih vidikov ugotovljenih vplivov, predvsem pa spoznali, kateri dejavniki imajo pozitiven vpliv na njihovo intenziteto in trajnost.

Ugotovitve evalvacijske študije, v kateri smo uporabili kombinirani kvantitativni in kvalitativni pristop, so potrdile pozitivne vplive na večino spremenljivk na ravni šole, učiteljev in učencev. Ravnatelji so bili mnenja, da ima sodelovanje v projektih programa VŽU najintenzivnejši vpliv na delovanje šole, vpliv na delo učiteljev je na drugem mestu. Učitelji koordinatorji pa so ocenili, da ima sodelovanje v projektih najintenzivnejši vpliv na njihove učence, sledi vpliv na šolo, vpliv na učitelje pa so uvrstili na zadnje mesto. Med vplivi na šolo najbolj izstopajo dolgoročno pozitivni vplivi na ravnateljevo podporo učiteljem, na sodelovanje med učitelji in ravnateljem, na stike učiteljev s tujimi učitelji, na izmenjave učencev in njihove stike s tujimi učenci, znaten je tudi dolgoročno pozitiven vpliv na odprtost šole do lokalnega okolja, občutek pripadnosti zaposlenih skupnim ciljem in na kolegialnost med zaposlenimi. Glede vplivov sodelovanja v projektih na učitelje so se kot dolgoročno najintenzivnejši izkazali vplivi na spoštovanje različnih kultur, ozaveščenost učiteljev o evropskih in moralnih vrednotah in o skupni evropski dediščini, pa tudi na potrebo po vključevanju lastne kulturne dediščine v pouk. Znaten odstotek vprašanih je tudi ocenil, da ima sodelovanje v projektih VŽU močan, dolgoročno pozitiven vpliv na poznavanje in razumevanje sistemov izobraževanja v državah partnericah pri učiteljih, na bogatitev vsebin pri predmetu, razvoj organizacijskih veščin, razvoj socialnih kompetenc pri učiteljih ter na bolj medsebojno usklajeno delovanje učiteljev in njihov odnos do učencev. Glede vplivov na učence pa je najvišji odstotek vprašancev ocenil, da ima sodelovanje v projektih dolgoročno pozitiven vpliv na samozavest pri učencih, na njihovo motiviranost oz. željo ter zanimanje za učenje in sodelovanje z vrstniki ter njihovo spoštovanje različnosti in ozaveščenost o različnih kulturah. Podatki, pridobljeni z intervjuji, so pokazali, da na intenziteto in trajnost številnih pozitivnih učinkov, za katere smo ugotovili, da jih prinaša sodelovanje

v dejavnostih programa VŽU, vplivajo dejavniki na ravni posamezne šole, njenega vodenja in izvajanja izobraževalnega programa. Med dejavniki, ki imajo pozitiven učinek na trajnost in intenziteto ugotovljenih vplivov, izstopa predvsem vloga ravnatelja oz. kako ravnatelj umesti delo v projektih v življenje in delo šole, sodeluje pri delu in gradi klimo sodelovanja ter spodbuja medsebojno profesionalno podporo in predanost skupnim ciljem. V šolah, v katerih ravnatelji mednarodnega sodelovanja niso eksplicitno postavili med cilje in ga niso povezali z vizijo šole, so posamezni učitelji izražali dvome v dodano vrednost, ki naj bi jo to sodelovanje predstavljalo za šolo, učitelje in učence, delo svojih kolegov v projektih pa razvrednotili z

izjavami, češ da trošijo denar in izostajajo od pouka, od česar ni nobene koristi. Ti podatki so nas znova opozorili, da so stališča učiteljev zelo trdovratna in jih ni mogoče spremeniti čez noč. V učiteljih porajajo dvome v ustreznost novosti, ki jih spodbuja prenova in jih podpira tudi sodelovanje v mednarodnih projektih, zaradi česar iščejo izgovore za ohranjanje statusa quo. Ravno sodelovanje v dejavnostih programa VŽU pa ima, kakor je pokazala naša raziskava, ključno vlogo pri 'rahljanju' terena, kar lahko vodstvo šole izkoristi tako, da spodbuja dialog in soočanje prepričanj, pa tudi tako, da vsem učiteljem omogoča širjenje obzorja. Kot izjemno pomembna se je izkazala tudi vloga učiteljev koordinatorjev mednarodnega sodelovanja

na šolah, predvsem njihova zmožnost, da k sodelovanju pritegnejo sodelavce ter zagotovijo, da s projekti 'dihajo' celotna šola, namesto da se z njimi ukvarja le peščica ljudi. Podatki iz intervjujev so tudi potrdili, da se intenziteta in trajnost vplivov povečata z zagotavljanjem kontinuitete sodelovanja v mednarodnih projektih, ki je sicer logistika prijavljanja v dejavnosti programa VŽU ne omogoča, jo je pa mogoče obdržati v primeru, da tako ravnatelj kot kolektiv na proaktiven in podjeten način iščejo različne možnosti za zagotavljanje neprekinjenega mednarodnega sodelovanja.

*dr. Sonja Sentočnik,
odgovorna nosilka evalvacijske študije*

Evalvacija učinkov programa Erasmus na internacionalizacijo visokega šolstva v Sloveniji

Erasmus je eden izmed vodilnih programov EU na področju politike visokega šolstva. Je del programa Vseživljenjsko učenje (VŽU), katerega cilj je krepiti kakovost in evropsko dimenzijo v visokem šolstvu, spodbuja mobilnost in izboljša transparentnost ter priznavanje študija in kvalifikacij v Evropi. Erasmus nudi štipendije za mobilnost za študente, akademsko in upravno osebje, hkrati pa tudi podpira druge dejavnosti, kot na primer poletne šole, jezikovne tečaje in mednarodne partnerske projekte za pripravo skupnih študijskih programov in podobno. Do julija 2013 je bilo v Evropi prek programa Erasmus na izmenjavi več kot tri milijone študentov, v programu pa sodeluje več kot 4.000 visokošolskih zavodov iz triinšestdesetih držav. Slovenija se je programu Erasmus pridružila leta 1999 in delež sredstev, namenjenih za program, je v vsakem finančnem obdobju porastel. V zadnjem finančnem obdobju, med letoma 2007–2013, je bilo za Erasmus vsega skupaj namenjenih 26.796.894,00 EUR. V letu 2013 Evropska komisija sporoča, da bo tudi za novi program Erasmus+ za obdobje 2014–2020 skušala nameniti še več sredstev.

Z Erasmusom+ tako EU namerava zagotoviti znatne naložbe na področju učne mobilnosti posameznikov, sodelovanja za razvijanje inovacij in dobrih praks ter podporo reformam visokošolskih politik nasploh, še posebno strategijam internacionalizacije visokega šolstva. Obenem pa Komisija tudi sporoča, da ima večja pričakovanja glede učinkov programa Erasmus na posodobitev visokega šolstva v Evropi. Konkretno, Komisija pričakuje, da bo Erasmus+ učinkoval pozitivno ne le na posameznike, ki v programu sodelujejo, temveč tudi na internacionalizacijo visokošolskih zavodov, torej na krepitev aktivnosti mednarodnega

sodelovanja ter krepitev mednarodne dimenzije pri študiju doma. Komisija pričakuje, da bo tako Erasmus+ pozitivno vplival na posodobitev visokošolskih institucij in nacionalnih sistemov: 'Države članice in njihove visokošolske institucije so odgovorne za prenovu svojih sistemov visokošolskega izobraževanja in podporo strategijam za internacionalizacijo' (COM 2013, 499).

Komisija od institucij, ki so seale bode oprijavile za podpis Erasmus listine za visoko šolstvo 2014–2020, zahteva, da bodo zagotovile, da je sodelovanje v Erasmus programu del njihove širše institucionalne strategije za internacionalizacijo in posodobitev študijskih procesov. Sodelovanje v shemah mobilnosti ter v mednarodnih partnerskih projektih naj bi se v bodoče vidno odražalo na kakovosti visokošolskih programov in izkušnjah študentov med študijem. Znotraj programa Erasmus+ Komisija predvideva tudi, da bodo nacionalne agencije bolj podrobno spremljale realizacijo institucionalnih strategij za internacionalizacijo, še zlasti ukrepov v zvezi z aktivnostmi, ki jih finančno podpira Erasmus, in da bodo institucije o teh tudi redno poročale. Institucije bodo v sodelovanju z nacionalnimi agencijami tudi skupno reševale morebitne težave pri realizaciji zastavljenih ciljev.

Glede na ta nova pričakovanja je CMEPIUS letos izvedel prvo vseslovensko obsežno študijo učinkov, ki jih ima program Erasmus na slovenski visokošolski prostor. Ključna vprašanja študije so bila: kakšni so učinki programa Erasmus na internacionalizacijo slovenskih visokošolskih zavodov, kje součinki najbolj vidni in kje najmanj, kakšna priporočila lahko razvijemo na podlagi ugotovitev. Z drugimi besedami, študija raziskuje, v kolikšni meri so se uresničila pričakovanja

Komisije in držav članic, da bodo aktivnosti, financirane prek programa Erasmus, vplivale na internacionalizacijo strategij in praks visokošolskih zavodov. Še posebno nas je zanimalo, do katere mere opazimo učinke programa Erasmus na internacionalizacijo študija doma, kajti kljub zastavljenim ciljem v Erasmus izmenjavah še vedno sodeluje le manjšina študentov in visokošolskih učiteljev ter sodelavcev. V Evropi v Erasmus izmenjavah sodeluje v povprečju manj kot 4,5 odstotka vseh študentov in v Sloveniji v akademskem letu 2011–12 vsega skupaj 1,51 odstotka vseh študentov. Ključnega pomena je torej ne le vprašanje, kako Erasmus učinkuje na posameznike, ki sodelujejo v izmenjavi, temveč tudi, kako večinskemu deležu slovenskih študentov, ki niso mobilni, zagotoviti, da bodo med študijem razvijali medkulturne in mednarodne kompetence in bodo tako pripravljeni za delo v vedno bolj mednarodno usmerjenih poklicih in življenje v družbi, ki je odprta navzven in kjer se socialne mreže vedno več gradijo prek nacionalnih meja.

Kot prvo, oblike mednarodnega sodelovanja na slovenskih visokošolskih zavodih, kot na primer sklepanje bilateralnih pogodb, sodelovanje v programu Erasmus in možnosti izmenjav ter vključevanje v mednarodne raziskovalne projekte, so zelo podobne. Program Erasmus je največini zavodovodločno pripomogel k mobilnosti študentov, saj je to edini program, za katerega se študenti bolj množično zanimajo. V veliko manjši meri se za mobilnost zanimajo visokošolski učitelji in administrativno osebje. Erasmus je nedvomno pripomogel k širjenju mrež partnerskih institucij in h krepitvi administrativnih služb v podporo aktivnostim mednarodnega sodelovanja. Ima pa tudi močan simbolni učinek, kajti tako v visokošolskih krogih kot

v javnosti predstavlja 'blagovno znamko' mednarodnega sodelovanja in visokošolski zavodi sodelovanje v Erasmus programu vidno komunicirajo prek svojih spletnih strani.

Največje razlike med slovenskimi institucijami glede učinkov programa Erasmus na internacionalizacijo študija doma pa se kažejo tako v obliki ponudbe predmetov v tujih jezikih kot tudi internacionalizacije kurikulumov in integracije tujih študentov z domačimi. Nasploh so neposredni učinki veliko manj vidni in razlike med zavodi so velike. Verjetno je eden izmed razlogov ta, da je mobilnost še zmeraj skorajda zanemarljivih razsežnosti in tudi drugi podporni instrumenti programa tako majhni, da ne morejo ustvariti potrebnega pritiska za radikalne spremembe v smeri internacionalizacije študija doma brez ustreznih institucionalnih politik. Tovrstne institucionalne politike bi morale nujno vključevati tudi oblikovanje nabora izbranih predmetov v tujih jezikih, vključevanje tujih predavateljev v poučevanje, aktivno vključevanje tujih študentov in podobno. Mobilnost akademskega osebja za poučevanje, ki bi lahko pripomogla k internacionalizaciji študija doma, prav tako zajema majhen del slovenskih visokošolskih učiteljev in sodelavcev (v letu 2011/2012 3,4 %). Visokošolski učitelji se največ odločajo za mednarodno sodelovanje v okviru raziskovalnih projektov. Tudi višje strokovne šole zelo različno koristijo priložnosti, ki jih ponuja program Erasmus, kljub temu da bi študenti lahko obvezne prakse opravljali tudi na izmenjavi.

Program Erasmus najbolj koristijo in so tako tudi njegovi učinki najbolj vidni in najbolj trajni na zavodih, ki imajo močno mednarodno usmerjenost in mednarodni

profil. To so najpogostejše tiste institucije, ki so si kot del svojih mednarodnih aktivnosti zadale privabljanje tujih študentov za vpis v svoje (v glavnem podiplomske) programe. V teh institucijah je mednarodno sodelovanje vpeto v vse oblike institucionalnega delovanja ter delovanja posameznikov. Internacionalizacija študija doma z naborom predmetov v tujem jeziku ali programi v tujem jeziku je integralen del njihove strategije. Vendar so v Sloveniji tako visoko mednarodno usmerjene institucije bolj izjema kot pravilo. V večini slovenskih visokošolskih zavodov je Erasmus le 'dodatna oblika' mednarodnega sodelovanja, zato so tudi njegovi učinki daleč od želenih premikov v institucionalnih praksah k več internacionalizacije študija doma.

Glede na ugotovitve – kakšna so torej naša priporočila? V tem članku bomo izpostavili le sedem glavnih priporočil. Ostala lahko preberete v poročilu, ki bo dostopno na spletni strani CMEPIUS-a. Prvo, visokošolskim zavodom svetujemo, da razvijejo sistematičen pristop organiziranja študija za tuje študente. Ugotavljamo namreč, da velika večina institucij z Erasmus študenti, ki pridejo na izmenjavo, dela individualno: Erasmus koordinatorji študentom pomagajo pri izbiri predmetov, kar pomeni, da morajo poiskati predavatelje, ki so pripravljeni sprejeti in delati z Erasmus študenti pri svojem predmetu. Tovrstni individualni pristop deluje, če institucija gosti le peščico študentov. Ko pa se povpraševanje poveča – in evropski ter nacionalni cilji so, da se to zgodi –, tovrsten individualen pristop ni več mogoč in je nasploh veliko možnosti, da izmenjava ne poteka po načrtu. Z besedami naših intervjuvancev: **»Na individualnem pristopu se je dogajalo, da so mi študenti uhajali na drug faks, ker pri nas niso mogli izbrati dovolj predmetov. Sedaj, ko imamo**

nabor predmetov v angleškem jeziku, se nam dogaja obratno: k nam prihajajo iz drugih faksov opravljat predmete. [...] Pri individualnem pristopu, kot ga še vedno množično prakticira vzhodna Evropa, študent lahko precej natančno izbere predmet ali pa zelo primerljiv predmet tistemu, ki ga ima doma. Na papirju je to videti zelo v redu. Vprašljiva pa je kakovost študijskega procesa. Kjer pa študent izbira nabor predmetov v angleščini, je učni sporazum zelo enostavno pripraviti. Obstaja velika skupina študentov, ki skupaj opravljajo predmete v angleščini. Tako se oblikuje neka skupnost Erasmus študentov.« Tudi kakovost študijskega procesa je pri individualnem pristopu lahko dvomljiva. Veliko je predanih predavateljev, ki Erasmus študentom namenijo veliko truda in energije. Ker pa po navadi ni postopkov zagotavljanja kakovosti učnega procesa, je več možnosti tudizamanj kot optimalen prispevek tako s strani predavateljev kot študentov. Ponovno z besedami intervjuvancev: **»Eden izmed profesorjev mi je nekoč rekel: 'A je ta Erasmus še vedno tako, da se mi delamo, da študente nekaj učimo, in da se oni delajo, da jih nekaj učimo, in se tako gremo te izmenjave?' V preteklosti smo imeli primere, ko so študenti oddajali seminarske naloge kar prek spletnega prevajalnika (Google translate) ali pa profesorju vračali literaturo, ker se jim je zdela prezahtevna ... Študenti so pisali profesorjem, da zjutraj niso prišli, ker se jim ni ljubilo vstati, ali pa so napovedali, da bodo prišli v torek ob treh in naj jih profesor takrat čaka.«** Naše priporočilo je torej, da si institucije oblikujejo nabor predmetov v tujem jeziku ali pa vsaj izberejo predmete, kjer bodo uporabljali tuji jezik kot delovni pri laboratorijskem/praktičnem delu. Navezujoč se na predhodno priporočilo

svetujemo institucijam tudi, da si oblikujejo svoj 'mednarodni študijski profil'. Nabor predmetov ali programov, ki jih ponujajo za tuje študente, naj izbirajo glede na vrhunsko kakovost. Ob mednarodnih vsebinah je enako pomembno, da ti predmeti tudi izpostavljajo in predstavljajo specifične Slovenije in vključujejo literaturo slovenskih avtorjev. Obenem pa naj tovrstni programi ali predmeti nujno upoštevajo in razvijajo sodobne metode in oblike poučevanja in učenja. Predmeti v tujem jeziku morajo obvezno biti dostopni tudi domačim študentom. Številni nekdanji Erasmus študenti, ki so sodelovali v naši anketi, svetujejo, da bi bili tovrstni predmeti v tujem jeziku in s prisotnostjo tujih študentov ponujeni kot obvezni izbirni predmeti; torej da bi v času študija vsak študent sodeloval vsaj pri enem predmetu, ki prakticira 'mednarodno učilnico', kjer sodelujejo tuji in domači študenti, lahko tudi v obliki virtualnega sodelovanja. Ravno integracija tujih študentov v domača predavanja je po mnenju nekdanjih Erasmus študentov največja izgubljena priložnost za internacionalizacijo študija doma. In po besedah naših intervjuvancev: **»Že nekaj let se pritožujem, da imamo te tuje študente pravzaprav v getu, ker imamo za njih posebej predavanja, ne družijo se oziroma družijo se ob pivu in zvečer, ne pa v predavalnici, zato je ogromno potenciala izgubljenega. V mojem razredu je bilo letos osem različnih narodnosti. [...] Naši študenti pa ne pridejo zraven. Ne, to je geto. Mi jih getoiziramo.«** Ali pa: **»Pri nas je zelo pomanjkljivo urejeno za tuje študente. Kar naenkrat so se neki novi študenti pojavljali in sploh nismo vedeli, da so erasmusovci. Šele po pol leta smo izvedeli, da sta dva nova erasmusovca na našem programu. Če bi kot razred vedeli, da so tukaj tuji študenti, bi se lahko organizirali,**

se več družili, jim kako pomagali. Želela bi, da bi bila neka pobuda s strani fakultete, da vemo na našem programu, da letos pridejo Erasmus študenti, da se lahko organiziramo in se z njimi povežemo.«

S tem je povezano tudi naše tretje priporočilo, ki opozarja na nujnost posodabljanja poučevanja in učenja v Evropi in se navezuje na novo iniciativo znotraj EU v ta namen. Država mora nujno pripraviti nacionalno politiko posodabljanja učenja in poučevanja in aktivno sodelovati pri oblikovanju evropskih politik in instrumentov v ta namen. Program Erasmus, ki že finančno podpira mednarodno sodelovanje na področju poučevanja, lahko prav na tem področju doseže pomembne in v primerjavi z drugimi instrumenti EU enkratne učinke.

Naše četrto priporočilo konkretno svetuje, da je znotraj programa Erasmus treba rezervirati večji delež sredstev ravno za namen oblikovanja študijskih programov in predmetov v tujih jezikih, mednarodne projekte za razvoj metod učenja in poučevanja, kurikularno prenovu v smislu internacionalizacije ter v podporo institucionalnim iniciativam za internacionalizacijo študija doma. Tovrstna sredstva so potrebna tudi iz nacionalnih virov, kajti glavna ovira, zakaj – ob obstoječi

zakonodaji o učenem jeziku na visokošolskih zavodih – ni več predmetov v tujem jeziku, je ravno v pomanjkanju sredstev za ta namen. Povedano drugače, institucijam načeloma ne manjka ambicij, da bi izvajale predmete v tujih jezikih, niti osebja, temveč sredstev, da to delo ne bi ostalo neplačano.

Naše peto priporočilo se nanaša na vprašanje priznavanja in plačevanja dela z Erasmus študenti. Na večini visokošolskih zavodov visokošolski učitelji in sodelavci za delo s tujimi študenti ne dobivajo dodatnega dohodka, pogosto se jim to delo niti ne prizna pri izvolitvah v naziv. Delo s tujimi študenti pač spada med redne delovne obveznosti. Posledično imajo Erasmus koordinatorji pogosto težave najti posameznike, ki so pripravljeni delati s študenti individualno. Ali pa si Erasmus koordinator najde skupino predavateljev, ki so pripravljeni opravljati to dodatno delo. Najbolj pripravljeni delati s tujimi študenti so največkrat tisti visokošolski učitelji, ki so tudi sami zelo mednarodno angažirani. Institucijam svetujemo, da obravnavajo in uredijo nagrajevanje in priznavanje dela z Erasmus študenti in to tudi dosledno upoštevajo v praksi. Ponovno se kaže oblikovanje nabora predmetov za tuje študente kot tista opcija, kjer se tudi ta težava avtomatično rešuje. V naši anketi nekdanji Erasmus študenti izpostavljajo tudi želje po več tujih predavateljih pri predavanjih in organizaciji akademskih srečanj na domači fakulteti. Za pridobivanje tujih predavateljev so ključnega pomena visokošolski učitelji in njihove osebne mreže sodelavcev. Tako je tudi naše priporočilo, da morajo institucije omogočiti in spodbujati svoje osebje k mobilnosti.

Šest, institucijam tudi svetujemo, da si oblikujejo mrežo prednostnih partnerjev, s

katerimi imajo naenkrat več oblik oziroma več nivojev poglobljenega sodelovanja. To ne pomeni, da morajo nujno omejiti število partnerskih pogodb (to bi bilo v nasprotju z duhom širjenja možnosti sodelovanja, ki ga promovira Erasmus), ampak da se z določenim številom partnerjev trudijo sodelovanje poglobiti in širiti. Naša ugotovitev je, da so učinki Erasmus programa na internacionalizacijo najmočnejši ravno tam, kjer institucije naenkrat sodelujejo v več aktivnostih: v izmenjavah, partnerskih projektih in raziskovalnem sodelovanju. Študenti poročajo, da so lahko veliko bolje izkoristili izmenjavo in izkušnje nadgrajevali doma po izmenjavi, če je med obema institucijama več povezav in je takonavoljoveč informacij in možnosti za kontakte s profesorji in študenti pred odhodom na izmenjavo. Študenti v anketi so takole navajali priporočila:

»Pobratenje z eno od tujih šol, ki bi potem omogočale konstanten pretok študentov in predavateljev med šolama.« **»Fakulteta bi se lahko tudi bolj aktivno povezovala z drugimi fakultetami in univerzami (t. i. bratsko sodelovanje), študenti bi se tudi bolj družili in izmenjavali izkušnje ipd.«**

»Več sodelovanja s fakultetami, ki gostijo naše študente.« Naše priporočilo je tudi, da institucije ne gradijo partnerstev samo z visokošolskimi in raziskovalnimi institucijami, ampak tudi z institucijami v praksi: podjetji, javnimi in nevladnimi organizacijami itd.

Sedem, za uspešno izvajanje strategije internacionalizacije institucije potrebujejo ustrezne službe in kapacitete. Le na redkih institucijah je delo Erasmus koordinatorska edina funkcija zaposlenega. V večini institucij visokošolsko osebje obenem opravlja tudi te naloge ali pa je koordinatorsko ena izmed številnih nalog strokovnega osebja. Naše priporočilo je zato, da institucije primerno sistematizirajo in nagradijo oziroma

tudi drugače priznavajo (v pedagoški obremenitvi, pri izvolitvi v naziv) naloge Erasmus koordinatorske. V naši študiji so tako študenti kot koordinatorski poročali o preobremenjenosti, še zlasti ob višanju števila gostujočih študentov in profesorjev. Z besedami intervjuvancev: **»Ko se prizna potreba po novem administrativnem delavcu, se hkrati vedno predpostavijo tudi sredstva zanj. Ko se neka funkcija preloži na akademski kader, se vedno predpostavlja, da bodo akademiki to delali brezplačno (človek se ne more otresti vtisa pregovora: profesorji tako ali tako delajo tri ure na teden).«**

In še zadnje: veliko naših anketirancev iz vseh skupin je poudarjalo, da se Slovenija ne promovira dovolj učinkovito kot destinacija za študij za tuje študente. S strani države pa doslej institucije tudi niso dobile veliko spodbude oziroma pomoči. Z besedami naših intervjuvancev: **»Ni zunanje spodbude za**

internationalizacijo. Žalostno dejstvo je, da je internacionalizacija nekaj, česar se lotevaš kljub slovenski državi, ne zaradi nje.«

*dr. Manja Klemenčič,
podoktorska raziskovalka na Oddelku za
sociologijo, Univerza Harvard*

Učna mobilnost – motivacijski dejavnik mladih

»Povej mi in bom pozabil, pokaži mi in si bom zapomnil, vključi me in bom razumel.«

(kitajski pregovor)

Uvod

Zagotavljanje možnosti in okolja za vseživljenjsko učenje je cilj, ki si ga je Slovenija zadala v glavnih strateških dokumentih na področju izobraževanja. S tem se Slovenija zavezuje tudi k uresničevanju skupnih evropskih ciljev, načrtovanih do leta 2020.

Izobraževanje sicer sodi v pristojnost držav članic, vendar je Evropska komisija s svojimi predlogi, smernicami in priporočili pomemben akter pri njegovi uspešni implementaciji. Na področju izobraževanja in usposabljanja Evropska unija s svojimi finančnimi mehanizmi omogoča uresničevanje zadanih ciljev v praksi. Eden izmed vidnejših programov je že vrsto let program Vseživljenjsko učenje, ki spodbuja mednarodno sodelovanje, mobilnost in projekte partnerskega sodelovanja na vseh nivojih izobraževanja. Njegovi pozitivni učinki so vidni tako na nivoju udeleženca kot tudi institucije in širšega okolja.

Povej mi ...

Ko govorimo o strateških usmeritvah in ciljih evropskega prostora na področju izobraževanja in usposabljanja, ne moremo zaobiti pomena in mesta, ki ga ima mednarodna mobilnost. Ena izmed vodilnih pobud pametne rasti Evropa 2020 je Mladi in mobilnost, s katero bodo države članice spodbujale mlade, da krepijo svoja znanja v drugačem okolju. Mobilnost, še posebno, če je ta učna, ima namreč velik potencial, da pripomore k razvoju spretnosti in kompetenc udeleženih posameznikov, zlasti mladih.

Učna mobilnost je tako v samem osrčju cilja Evropa 2020 pri doseganju pametne, trajnostne in vključujoče rasti. Poleg pobude Mladi in mobilnost je mednarodna mobilnost podprta še s strani drugih strateških dokumentov. Tako pobuda Program za nova znanja in spretnosti ter delovna mesta dopolnjuje pobudo Mladi in mobilnost s tem, da se osredotoča na mednarodno mobilnost delavcev pri razvijanju njihovega znanja za potrebe trga dela.

Ponovni razmislek o izobraževanju s konca leta 2012 naslavlja naložbe v spretnosti, potrebne za dvig zaposljivosti mladih, in med drugim izpostavlja nadaljnjo promocijo mednarodne mobilnosti s takšnimi programi in finančnimi spodbudami, kot je trenutno program Vseživljenjsko učenje.

V novi finančni perspektivi in v luči cilja Evropa 2020 ter Izobraževanje in usposabljanje 2020 bo imel novi integrirani program Erasmus+ še pomembnejšo vlogo. Tudi Slovenija se je kot članica EU zavezala k izpolnjevanju skupnih strateških politik v izobraževanju in usposabljanju. Na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja ter usposabljanja velja še posebej izpostaviti prenovu izobraževalnih programov, kjer je poudarek na krepitvi praktičnega usposabljanja z delom, modularnosti in odprtem kurikulumu, ki šolam daje širše možnosti tudi za integriranje mednarodnih projektov in mobilnosti v sam kurikulum (Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju, 2011).

Zaradi izobraževanja ali usposabljanja v drugačem okolju mladi pridobijo poklicne izkušnje, krepijo jezikovna znanja, medkulturno razumevanje in svoje aktivno sodelovanje v družbi, delovnem in učnem okolju. Kompetence, pridobljene s pomočjo mednarodne učne mobilnosti, so v veliki meri tiste, ki so pri delodajalcih najbolj iskane.

Dejstvo, da se v mednarodne projekte vključujejo dijaki različnih profilov, izobraževalnih smeri, poklicev ter da mobilnost ni rezervirana le za tiste najbolj nadarjene in pridne, je spodbudno, saj praksa kaže, da so mobilni tudi dijaki iz manj privilegiranega okolja in dijaki s posebnimi potrebami. Številni brez pomoči sredstev programa tovrstne možnosti ne bi imeli, zato je za mnoge usposabljanje v tujini življenjska izkušnja. Mobilnost sama tako deluje na mlade motivacijsko; poveča njihovo zanimanje za učenje, za soočanje z novimi izzivi, krepi njihovo vedenje in splošen odnos do učenja.

Pokaži mi ...

Motivacija je ključni dejavnik dinamike učnega procesa: le motivirani učenci učenje začnejo, se učijo /.../ in pri učenju vztrajajo, vse dokler ne končajo učnih nalog ali ne dokončajo zastavljenih učnih ciljev. Bistveno vlogo pri učenju imajo tudi čustva.

Novejše teorije o poučevanju in učenju opozarjajo na širok spekter motivacijskih in afektivnih procesov, ki prinašajo nove uvide v načine, kako učenci prek čutnega zaznavanja, spoznavanja, čustev in zavezanosti učenju vnašajo energijo v učni proces. Izjave učiteljev kažejo na to, da se v naših šolah še ne zavedamo dovolj, da učenci motivacijo sicer res oblikujejo sami, vendar pa to storijo pod vplivom konteksta, v katerem učenje poteka. Zato je odvisno od same učne aktivnosti, ali bodo učenci motivirani za učenje – od njene ustreznosti, zanimivosti, učenčevega občutka lastne kompetentnosti za izvedbo učnih dejavnosti oz. ustreznosti izziva za posameznika, ustreznosti učiteljevih pričakovanj, občutkov varnosti, gotovosti, zadovoljstva itd.

Učenec v času šolanja pridobiva različne učne izkušnje, na podlagi katerih postopno oblikuje svojo motivacijsko strukturo. Strukturo pa tvorijo posamezne sestavine, kot so npr. cilji, interesi, vrednote, samopodoba, atribucije, zunanje spodbude ali zaznave težavnosti učenja. Te sestavine učne motivacije se nato začno integrirati med seboj v latentnem prostoru ter oblikujejo specifične motivacijske naravnosti – notranjo in zunanjo motivacijsko naravnost.

Notranje motivacijsko naravnani učenci so učno samozavestni, kažejo interes za učenje, učenje in znanje jim pomenita pomembno vrednoto ter jim zahtevnejše naloge pomenijo zanimive izzive. Zunanje motivacijsko naravnani učenci se od njih

ločijo predvsem po tem, da so veliko bolj ciljno usmerjeni k doseganju učne uspešnosti z ocenami ali drugimi oblikami nagrajevanja in so visoko učno tekmovalni.

Eno od ključnih vprašanj vsakega učitelja je, kako čim bolj učinkovito motivirati učence za šolsko učenje. Vprašanje ostaja dokaj odprto kljub številnim raziskovalnim izsledkom, saj je področje transfera v šolsko okolje preskromno. V procesu vzgoje in izobraževanja občutno premalo pozornosti namenimo motivaciji učencev, ko gre za reševanje kompleksnejših težav, ki za svoje reševanje zahtevajo višje oblike mišljenja oz. učenja (problemsko, kritično in ustvarjalno) in kot takšni predstavljajo avtentične poti za izboljšanje kakovosti življenja in razvoj družbe v celoti.

Eden izmed avtorjev pravi, da je pri uporabi različnih motivacijskih spodbud ključna učiteljeva fleksibilnost oz. premišljeno ravnanje na podlagi poznavanja učencev in strukture njihove motiviranosti oz. poznavanje motivacijskih vzorcev.

Druga dva avtorja poudarjata pozitivne učinke spodbujanja notranje motivacijske usmerjenosti učencev, saj menita, da imajo zgolj zunanje nagrajevanje, strogost in togost šolskega sistema ter njegova poudarjena storilnostna naravnost demotivirajočo vlogo pri večini učencev, kar ne pripomore k večji učni uspešnosti. V teh situacijah učenci ne morejo doživeti občutka avtonomnosti, ki je pogoj za kakovostno učenje in ki nastopi, ko učenec začuti, da pobuda prihaja iz njega samega in jo tudi sam regulira. Zadovoljevanje potreb po kompetentnosti, samostojnosti in povezanosti z drugimi v šoli ne pripomore le k višji notranji naravnosti učencev, temveč

vpliva tudi na učinkovitost ponotranjanja in integracije zunanje motivacije, na stopnjo sodelovanja z učenci in miselno angažiranost učencev med učenjem.

Zanimiv novjši prispevek k pedagoškim pristopom je učna motivacija, ki sega prek meja klasičnega šolskega učenja. To pa je mogoče spodbuditi z zagotovitvijo dveh pogojev:

- z optimalnim ujemanjem med učno situacijo in učenčevimi lastnostmi ter
- z učnimi vsebinami in učnimi metodami, ki so za učenca smiselne oz. primerne.

Učenci bodo za učenje torej motivirani v učnih situacijah, ki jih bodo bodisi že poznali in cenili oziroma jih bodo zaznali kot 'privlačne'. Motivacijsko učinkoviti učitelji ne poučujejo samo na kognitivni ravni (spodbujanje učenja z razumevanjem), temveč tudi motivacijsko (spodbujanje oblikovanja vrednote učenja, zlasti zaradi njene uporabne vrednosti tudi za življenje zunaj šole).

Ovire in težave, ki jih srečujemo pri učenju, so lahko različne: od nemotiviranosti za učenje do osebnostnih težav, osebnostnih ovir in učnih težav (učni stili in tipi, težave pomnjenja, slabe učne navade ...). David Kolb, strokovnjak za preučevanje učnih stilov, je ugotovil, da človek praktično vse življenje niha med dvema poloma – izkustvenim in abstraktno logičnim. Gre namreč za to, da še vedno velja, da je izkustvo najmočnejše učno orodje, da se iz izkustev največ naučimo. Dijaki se učijo prek doživljajske komponente in s svojimi dosežki in dokazovanjem lastne zmožnosti dvigujejo samozavest, kar je ključnega pomena tako za nadaljnjo učno pot kot tudi pri iskanju zaposlitve.

Vključi me ...

Da mednarodna mobilnost deluje na mlade motivacijsko, poveča njihovo zanimanje za učenje in splošen odnos do učenja in okolice, kažejo tudi izsledki naše raziskave, v kateri je sodelovalo 38 učiteljev srednjih poklicnih in strokovnih šol ter 642 dijakov.

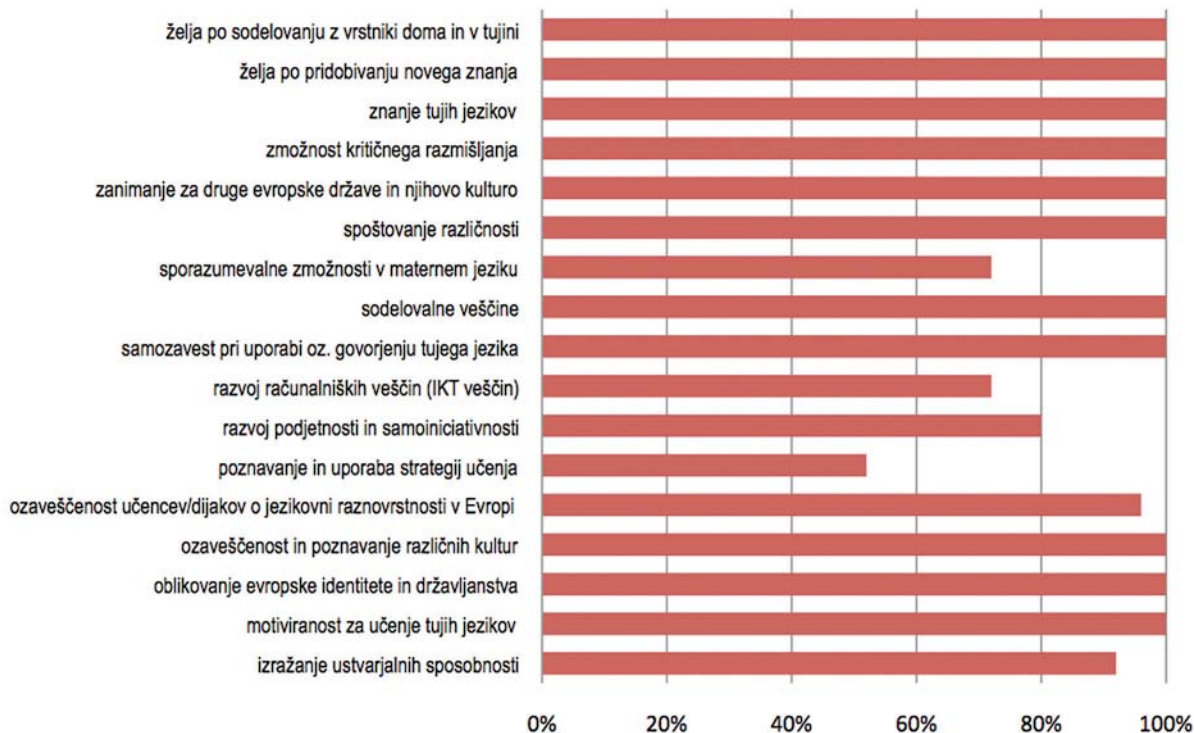
Vpliv projektov na motivacijo in učenje dijakov smo analizirali z dveh vidikov: z vidika učiteljev in dijakov samih. Podatke smo črpali iz dveh različnih študij, ki pa sta zajeli obe populaciji v istih časovnih okvirih (torej učitelje in dijake, ki so sodelovali v projektih v istem časovnem obdobju).

V projektih Leonardo je mobilnost dijakov (v obliki praktičnega usposabljanja) glavna aktivnost projektov. Glede na naravo aktivnosti v teh projektih sodelujejo le poklicne in strokovne šole. V teh projektih dijaki v povprečnem obdobju treh tednov opravljajo prakso pri tujem delodajalcu, običajno po endo dva dijaka pri posameznem delodajalcu.

Analiza odgovorov kaže, da učitelji zaznavajo pomembne pozitivne učinke na dijake po opravljeni mednarodni mobilnosti. Analiza učinkov (kratkoročno in dolgoročno

pozitivnih vplivov) pokaže, da vsi učitelji menijo, da je bil ta učinek v celoti dosežen v več kot 65 % kriterijev, vezanih na učni proces. V kriterijih, kjer je učinek manjši od 100 %, pa so ti učinki (z izjemo poznavanja in uporabe strategij učenja) še vedno visoko nad 70 %. Vsi sodelujoči učitelji v anketi tako menijo, da ima mednarodna mobilnost pozitiven vpliv na željo po pridobivanju novega znanja, samozavednosti in motiviranosti za učenje tujega jezika, pri razvoju kritičnega mišljenja, spoštovanju različnosti itd.

Večji in manjši pozitiven vpliv (dolgoročno in kratkoročno pozitiven vpliv) mobilnosti na dijake po mnenju učiteljev

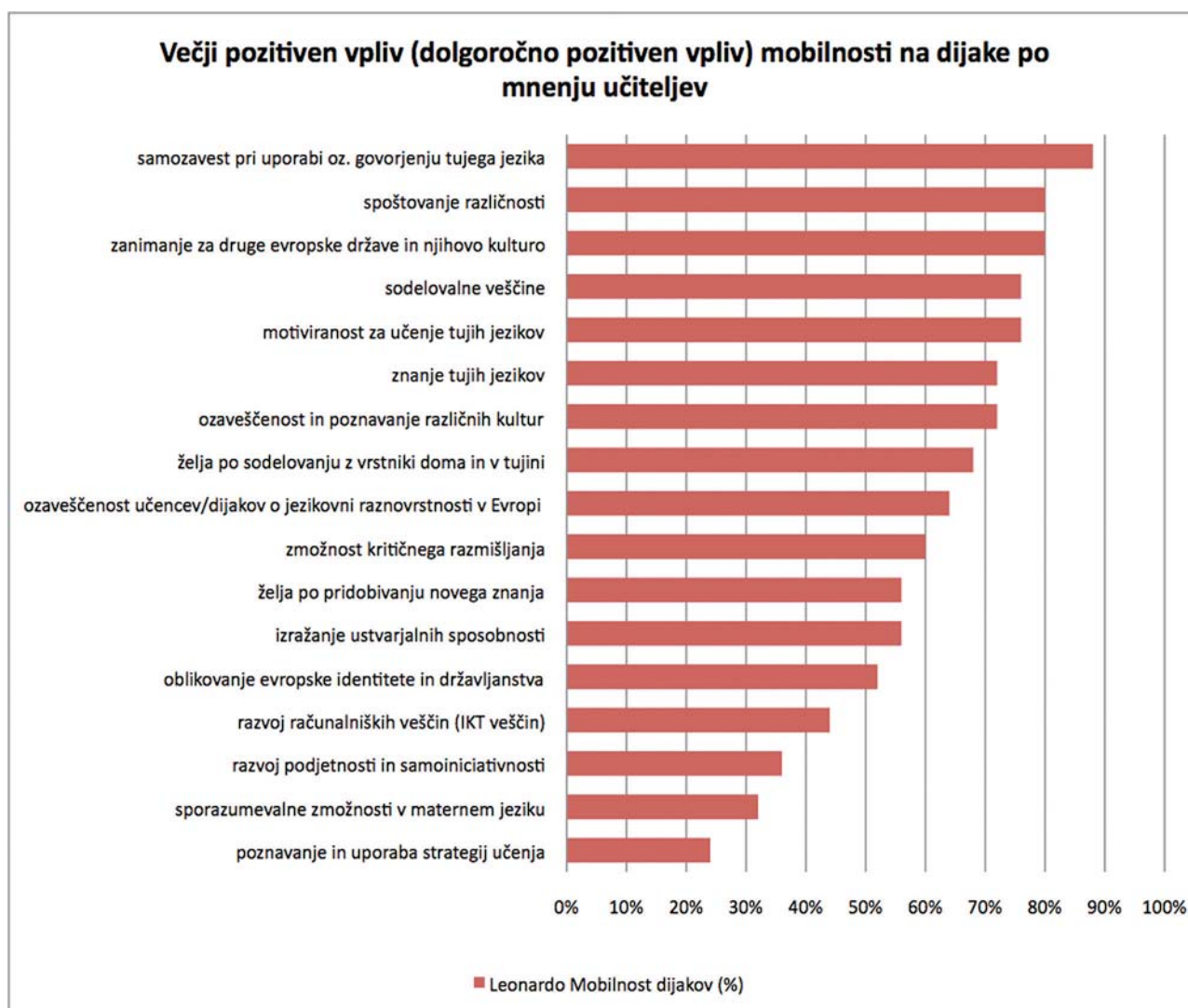
■ LEONARDO MOBILNOST kratkoročen + dolgoročen pozitiven vpliv

Če pogledamo mnenje učiteljev glede večjih pozitivnih vplivov (dolgoročno pozitivnih vplivov) mobilnosti dijakov poklicnih in strokovnih šol, vidimo, da ima mobilnosti po njihovem mnenju največji vpliv na samozavest pri uporabi in govorjenju tujega jezika (88 %), spoštovanje različnosti in zanimanje za druge evropske države in njihovo kulturo (oboje 80 %) ter sodelovalne veščine in motiviranost za učenje tujih

jezikov (oboje 76 %). Več kot polovica jih tudi meni, da so mednarodne izkušnje imele vpliv na dijake tudi glede izražanja ustvarjalnih sposobnosti in želje po pridobivanju novega znanja (oboje 56 %) ter zmožnosti kritičnega razmišljanja (60 %). Najmanjši vpliv učitelji zaznavajo na področju sporazumevalnih zmožnosti v maternem jeziku (32 %) in poznavanju in uporabi strategij učenja (24 %).

Odgovori dijakov (N = 642) na vprašanja s podobno tematiko kažejo popolnoma enako sliko glede ocenjenih učinkov mobilnosti na njihov osebni razvoj in motivacijo ter nivo njihovega znanja. Več kot 90 % dijakov tako meni, da ima mobilnost velik učinek na njihovo poznavanje načinov in metod dela (95 %), samozavest (93 %), strokovna znanja

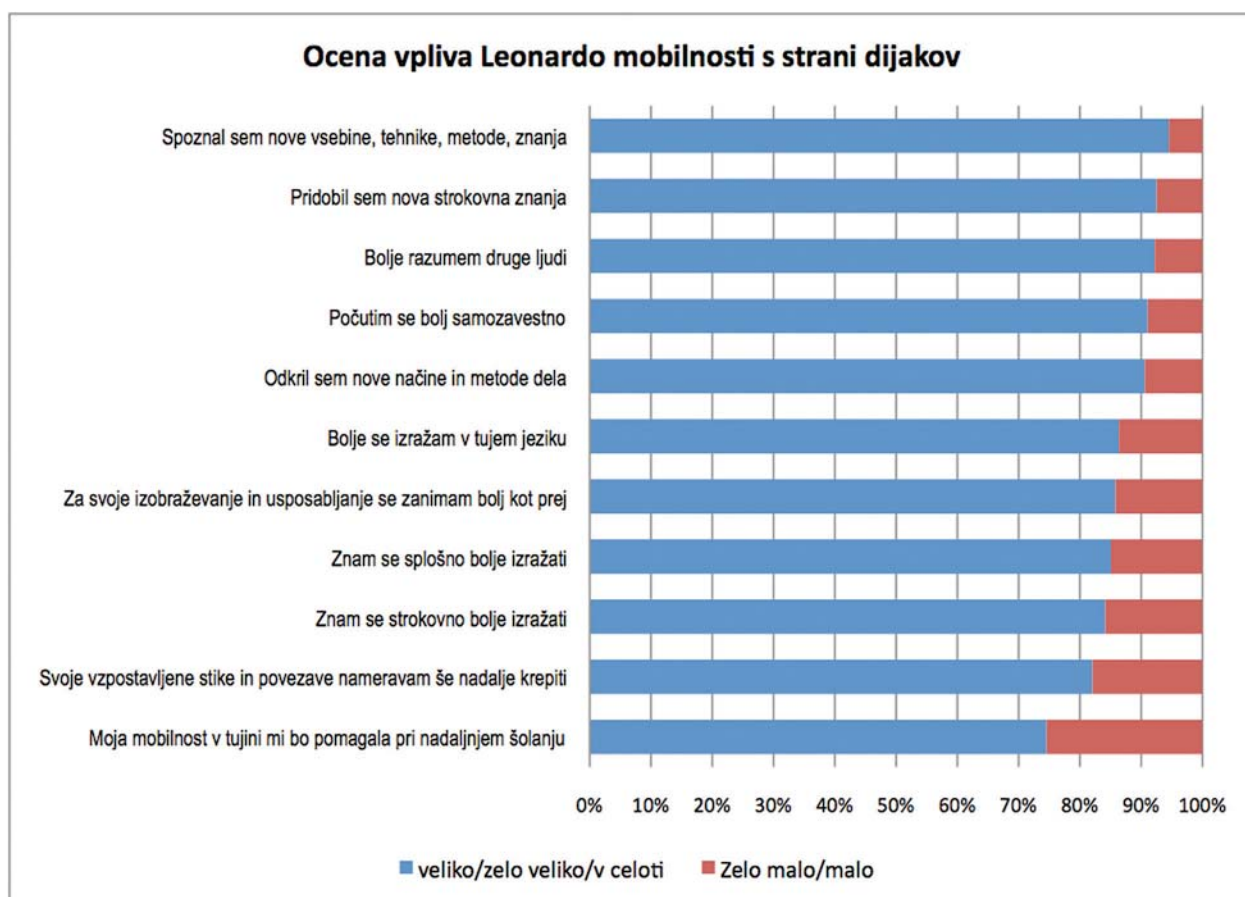

Zaključek/ugotovitve

(91 %) in poznavanje sistemov poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja (91 %). Izredno pomemben pa je tudi učinek na naslednje štiri kriterije, ki so z vidika dviga motivacije do učenja in nivoja učenja samega eden ključnih elementov, kjer bi mednarodno mobilnost lahko še bolj strateško vključili v šolski kurikulum. To so dvig nivoja strokovnega (84 %) in splošnega izražanja (85 %) ter izražanja v tujem jeziku (86 %). V kontekstu našega prispevka pa je treba še posebej poudariti, da je kar 86 % dijakov zaradi njihove izkušnje mednarodne mobilnosti bolj motiviranih za izobraževanje in usposabljanje, saj ju lažje osmislijo in umestijo v širši kontekst življenjskih izkušenj, možnosti in priložnosti.

Izjave učiteljev kažejo na to, da se v naših šolah še ne zavedamo dovolj, da učenci motivacijo sicer res oblikujejo sami, vendar pa to storijo pod vplivom konteksta, v katerem učenje poteka. Zato je odvisno od same učne aktivnosti, ali bodo učenci motivirani za učenje, in sicer od njene ustreznosti, zanimivosti, učenčevega občutka lastne kompetentnosti za izvedbo učnih dejavnosti oz. ustreznosti izziva za posameznika.

Po izkušnji učne mobilnosti postanejo dijaki notranje bolj motivirani, saj pridobijo izkušnjo doživljanja uspešnosti (pridobijo certifikat tuje institucije, nekateri so povabljeni na počitniško delo k tujemu gostitelju, nekateri dijaki prejmejo pohvalo ali celo denarno nagrado s strani tujih delodajalcev). Ugotovijo, da se zmorejo prilagoditi novim razmeram in novemu, njim neznanemu okolju, ter dokažejo, da se zmorejo sporazumevati v tujem jeziku v tuji državi.

Pogledi na program Vseživljenjsko učenje

Izkustveno ali izkušensko učenje, kot lahko poimenujemo učno mobilnost v tujini, je 'nadgradnja učenja z opazovanjem, saj pridobivanje znanja temelji na izkušnji' in gre torej za t. i. 'učenje z delovanjem'. Gre za proces, v katerem se ustvarja znanje s pretvorbo posameznikove izkušnje, z vzajemnim vplivanjem osebnega in družbenega znanja. Za izkušensko učenje je pomembna aktivna vpletenost posameznika v izkušnjo, hkrati pa tudi razmišljanje o izkušnji.

Posameznik si pridobi izkušnje na osnovi okoliščin, v katerih se je znašel. Toda če o tem ne razmišlja, proces učenja ne poteka. Novim okoliščinam moramo torej posvetiti pozornost in jim s tem dati pomen. Proces učenja se tako začne, ko interpretiramo okoliščine na osnovi izkušenj. Sledi preoblikovanje izkušnje z memoriranjem ali preizkušanjem ter razmišljanje o njej. To pa vodi do sprememb pri posamezniku in do novih izkušenj.

Učenje v okviru mednarodne mobilnosti prinese večje učinke tudi, če je podprto s kakovostno pripravo na mobilnost, ki obsega tako jezikovno kot kulturno in pedagoško pripravo. Zelo pomembna pa je tudi refleksija o učni izkušnji in reintegracija ob vrnitvi v domače okolje.

Poleg pomembne vloge motivacije na področju učenja različne študije kažejo na prav tako izjemno pomembno ugotovitev o pomenu učiteljevega prepoznavanja in upoštevanja motivacijskih značilnosti učencev za učinkovito poučevanje v šoli, ki vodi h kakovostnemu učenju in znanju ter uresničevanju koncepta vseživljenjskega učenja. Pomembna vloga učitelja se kaže tudi v tem, da je sam zgled za motivirajoče

učenje, prav tako pa za izvedbo mednarodne mobilnosti. Tudi po mnenju Evropske komisije je učitelj največja spodbuda in hkrati ambasador učne mednarodne mobilnosti.

*mag. Andreja Lenc, mag. Marja Medved in
dr. Alenka Flander*

7 let pobude Evropsko jezikovno priznanje

V sedmih letih spodbud k medkulturnemu dialogu in k utrjevanju jezikovne raznolikosti, ki jih v obliki razpisa ponuja CMEPIUS pod imenom Evropsko jezikovno priznanje, se je uresničil temeljni namen tega projekta. Od leta 2007 je bilo podeljenih devet evropskih, od leta 2009 pa tudi pet nacionalnih jezikovnih priznanj. Slednja so nastala na pobudo Komisije za podelitev jezikovnih priznanj kasneje, vendar utemeljeno, saj sta iz leta v leto naraščali kakovost in številčnost prijav na razpis na določeno temo. Glede na evropske prioritete, ki so vsako drugo leto razpisane in skupne državam, ki so to pobudo sprejele za svojo, so izvajalci jezikovnega izobraževanja izvedli številne projekte tako na področju didaktike jezikov v izobraževanju (učenje jezikov s pomočjo sodobnih tehnologij, uvajanje večjezičnih razredov, usposabljanje učiteljev v novih metodah dela) kot na področju usposabljanja za večjezični trg dela in večjezično poslovanje ter projekte za večanje ponudbe jezikov, utrjevanje jezikovne raznolikosti in razvijanje medkulturnega dialoga. Komisija je bila vsako leto v enaki stiski: komu podeliti priznanje in koga zavrniti na način, ki pri zavrnjenih ne bi povzročil upada motivacije za delo.

V prijavah na razpis je komisija lahko prepoznala vzajemno iskanje novosti in ustvarjalnost pri načrtovanju jezikovnega izobraževanja, vključevanje v dejavnosti velikega števila udeležencev vseh starosti, posebne pristope pri delu s posamezniki, še zlasti tistimi s posebnimi potrebami, skrb za ohranitev manjšinskih jezikov in kultur, mojstrsko obvladovanje novih učnih orodij in okolij, medinstitucionalno sodelovanje in odprtost v mednarodni prostor. Vsebinska in struktura projektov sta tudi dokaz, da je učenje in poučevanje jezikov v Sloveniji dobro, da so različne oblike jezikovnega

izobraževanja v šolskem sistemu in na trgu dela v duhu prenove in da se prizadevanja za večjezično družbo uresničujejo v skladu s politikami Sveta Evrope. Razporeditev nagradencev (4 nagrade osnovnim šolam, 3 srednjim šolam, 3 univerzam, 2 zvezi društev ali društvu, 1 Zvezi društev gluhih in naglušnih) pa kaže na to, da je na vseh stopnjah izobraževanja ustvarjalno vretje idej in dejavnosti, katerih nosilci iščejo nove poti v jezikovnem izobraževanju in se vključujejo v nacionalne in mednarodne projekte na tem področju. Nosilci priznanja so lahko ponosni na zaščitno znamko svoje odličnosti.

*prof. dr. Lucija Čok,
predsednica komisije za EJP*

Nacionalni posvet 'Izzivi visokega šolstva v aktualnih družbenih in ekonomskih razmerah'

11. september 2013, Brdo pri Kranju

Eden izmed glavnih dogodkov projekta Nacionalne skupine bolonjskih ekspertov je sedaj že tradicionalni nacionalni posvet o visokem šolstvu. Letošnji posvet je obravnaval okoliščine, v katerih se je znašlo visokošolsko izobraževanje, in razmere, v katerih mora poskusiti kar najbolje ohraniti kakovost. Visoko šolstvo, soočeno s številnimi izzivi, potrebuje marsikatero spremembo. Na eni strani pri vpisnih pogojih, izvajanju samega študija in na drugi strani z zaposljivostjo, spretnostmi in veščinami svojih diplomantov. Zaradi vedno večjega pritiska globalnega, spreminjajočega se okolja ter vedno manjšega obsega financiranja tradicionalni načini organizacije, vodenja in izvedbe študija na posameznih institucijah ne

omogočajo več ustrezne kakovosti. Odprti načini študija, fleksibilnost, na študenta osredotočen študij, individualni, kreativni, ustvarjalni pristopi, proaktivna vloga vseh deležnikov, okrepljeno sodelovanje z lokalnim okoljem ob vpetosti v mednarodno okolje so sestavni deli sodobne visokošolske institucije. Skrb za rast in razvoj vseh zaposlenih ter negovanje poučevanja ob raziskovanju omogočata dobre rezultate

na vseh nivojih. Letošnji posvet je poleg plenarnega dela zajemal tudi poglobljeni del v dveh delavnicah; ena je bila posvečena kakovosti, druga zaposljivosti diplomantov. Povratne informacije o dogodku kažejo, da je tovrstno srečanje na področju visokega šolstva še kako pomembno in potrebno. Dokumente z dogodka najdete na naših spletnih straneh: <http://www.cmepius.si/visoko-solstvo/bolonjski/np/2013.aspx>.

ECVET seminar

17.–18. september 2013, Bled

V okviru projekta nacionalne skupine ekspertov ECVET je na Bledu potekal mednarodni seminar sedmih evropskih držav. V dveh dneh sta se tako združila zaključni dogodek mednarodnega projekta Leonardo da Vinci Prenos inovacij YOUR ECVET (<http://www.your-ecvet.eu/>) in mednarodni (kontaktni) seminar, potekale so izmenjave izkušenj in praks na področju izvajanja sistema kreditov v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, predvsem v projektih mednarodne mobilnosti. Udeleženci s Finske, z Nizozemske, s Hrvaške, iz Estonije, Nemčije, Španije in Slovenije so tako iz prve roke pridobili konkretne obrazce, ki jih je razvilo sodelovanje v projektu YOUR ECVET in so namenjeni projektom mobilnosti med državami za namen praktičnega

usposabljanja z delom. Obenem so na srečanju navezovali nove stike in projektne ideje. Tako je bil rezultat seminarja tudi marsikateri načrt za mednarodni projekt.

Podelitev evropskega in nacionalnega jezikovnega priznanja 2013

26. september 2013, ZRC SAZU Ljubljana

Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja je tudi letos podelil evropsko in nacionalno jezikovno priznanje najbolj inovativnim projektom na področju poučevanja in učenja jezikov, ki ozaveščajo širšo javnost o jezikovni raznolikosti v Evropi. Podelitev je potekala v prostorih ZRC SAZU 26. 9. 2013.

Priznanje je nagrada, ki spodbuja nove, inovativne pobude na področju poučevanja in učenja jezikov, nagrajuje nove tehnike poučevanja jezika, jih promovira in s tem pospešuje dobro prakso. S podpiranjem inovativnih projektov na lokalni in nacionalni ravni želi priznanje dvigniti standarde učenja jezikov v Evropi.

Evropsko jezikovno priznanje 2013 je prejel projekt:

- Usposabljanje pripadnikov romske skupnosti na področju jezika in vodenja kulturnih projektov – Besedni most, ki ga koordinirajo na združenju Frekvenca.

Nacionalno jezikovno priznanje 2013 je prejel projekt:

- Obnovljivi viri energije in tuji jezik z roko v roki, ki ga koordinirajo na Srednji šoli tehniških strok Šiška.

Nagrajenkam in nagrajencem iskreno čestitamo!

Valorizacijska konferenca: Inkluzija za boljšo zaposljivost

1. oktober 2013, Hotel Plaza, Ljubljana

Glavni cilj letošnje valorizacijske konference z naslovom Inkluzija za boljšo zaposljivost, ki smo jo organizirali 1. oktobra v Plaza Hotelu v Ljubljani, je bila predstavitev različnih možnosti, ki jih ponujajo mednarodni (in tudi nacionalni) projekti za boljše vključevanje oseb z manj možnostmi v vsakdanje življenje in bolj aktivno vlogo teh oseb v družbi.

V plenarnem delu je mag. Martina Trbanc (MDDSZ) predstavila nacionalne smernice na področju socialne vključenosti, ga. Anica Justinek (CPI) je predstavila, kako poteka izobraževanje za boljšo zaposljivost mladih z manj možnostmi v Sloveniji, Urša Bajželj (CMEPIUS) pa je predstavila tematsko mrežo Inclusion, v katero je bila v letih 2009–2012 vključena tudi slovenska nacionalna agencija.

V drugem delu konference sta potekali dve vzporedni delavnici, in sicer delavnica z naslovom Dvig zaposljivosti za osebe z manj možnostmi, kjer so bili predstavljeni primeri dobrih praks iz CUDV Draga in Zavoda za slepo in slabovidno mladino Ljubljana, ter delavnica Institucija in zaposlovanje

ranljivih skupin, kjer so bili predstavljeni primeri dobrih praks z Inštituta Republike Slovenije za rehabilitacijo – Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije, Center za poklicno usposabljanje (GZS) in Dobrovite plus.

Več informacij, gradivo in poročili z obeh delavnic najdete na spletnih straneh CMEPIUS-a:

<http://www.cmepius.si/dogodki/konference/valorizacijska--inkluzija-zaposljivost.aspx>.

10. mednarodna delavnica reform v visokem šolstvu

2.–4. oktober 2013,
Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani

Projekt slovenske skupine ekspertov je prispeval tudi k izvedbi 10. mednarodne delavnice na temo reform v visokem šolstvu, ki je potekala od 2. do 4. oktobra pod okriljem Centra za študij edukacijskih politik Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani. Delavnica se je ukvarjala s področji, kot so akademska svoboda, avtonomija univerze, masovni študij in njegova vedno bolj tržna usmerjenost, privatizacija, globalizacija in izzivi financiranja, novi pristopi poučevanja in učenja. Številni eminentni gosti so podali svoja videnja na omenjene tematike ter izpostavili možne prihodnje usmeritve ter scenarije. Njihovi prispevki so zbrani na spletnem naslovu <http://ceps.pef.uni-lj.si/index.php/en/>.

Vse o akciji eTwinning in mednarodnem projektne sodelovanju šol – 'eTwinning od A do Ž'

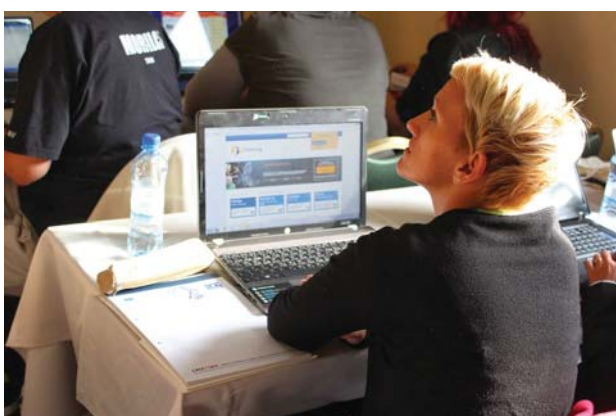
4.–5. oktober 2013, Strunjan

Med 4. in 5. 10. 2013 je v Strunjanu potekala prva dvodnevna delavnica za slovenske etwinerje, 'eTwinning od A do Ž'. Delavnico je organizirala Nacionalna svetovalna služba eTwinning v sodelovanju z eTwinning ambasadorji.

Na dogodku smo spoznali, kaj eTwinning ponuja učiteljem in katere so prednosti mednarodnega sodelovanja prek portala eTwinning. V plenarnem delu smo se seznanili s primeri dobrih praks, načini zagotavljanja kakovosti v projektih eTwinning, z digitalnimi kompetencami za poučevanje

v 21. stoletju, učinki mednarodnega sodelovanja na udeležence v projektih in šolo ter kaj nas čaka na področju mednarodnega sodelovanja v obdobju 2014–2020. Plenarnim predstavitev so sledile praktične delavnice, uporaba namizja eTwinning in spletne učilnice TwinSpace, uporaba orodij spleta 2.0 ter projektni menedžment v šoli.

Delavnice se je udeležilo 27 učiteljev iz OŠ, 10 učiteljev iz SŠ ter 3 vzgojiteljice predšolskih otrok iz kar 38 različnih institucij.

Mednarodno srečanje ECVET akterjev

24.–25. oktober 2013 Bruselj, Belgija

24. in 25. oktobra je Bruselj gostil večino akterjev, ki delujejo na področju ECVET-a; nacionalne skupine ekspertov, projekte, ki potekajo na to temo na evropskem nivoju, in mrežo nacionalnih agencij ter Evropske komisije. Ustvarja se skupnost, ki deluje v isti smeri z namenom dviga kakovosti, medsebojnega zaupanja in sodelovanja za bolj kakovostno mednarodno izkušnjo oseb, ki se usposablja v drugi državi, drugačnem poklicnem sistemu, okolju. Številni utrinki z dogodka in gradiva so zbrani na spletnem naslovu <http://www.ecvet-projects.eu/Seminars/SeminarDetail.aspx?id=50&>.

Sodelovanje med visokoškolskimi institucijami in trgom dela – ZAKAJ je pomembno sodelovati?

25. oktober 2013, GH Union, Ljubljana

25. oktobra 2013 je pod okriljem projekta potekala tudi mednarodna konferenca, posvečena sodelovanju med visokoškolskimi institucijami in gospodarstvom. Na njej so se predstavili številni primeri uspešnega sodelovanja med različnimi deležniki v visokem šolstvu, izpostavljene se bile študije, ki so osvetlile predvsem spretnosti in znanja, ki so pomembni za delodajalce. Poleg plenarnega dela je konferenca vsebovala tudi tri delavnice, namenjene nadaljnji diskusiji in izmenjavi izkušenj glede pedagogike za zaposljivost, modelu načrtovanja in implementacije visokošolskega kurikula in izboljšanju kakovosti praktičnega usposabljanja študentov. Gradiva z dogodka so zbrana na spletnem naslovu <http://www.cmepius.si/dogodki/konferencei/-hei-and-businesses.aspx>.

Konferenca ŠOS

6. november 2013, Ljubljana

Slovenska skupina bolonjskih ekspertov zajema tudi predstavnika študentov. Tudi ŠOS vsako leto organizira konferenco, posvečeno perečim tematikam na področju visokega šolstva. Letošnja je potekala 6. novembra v Ljubljani in obravnavala področje praks in njihovega uvajanja v sam študijski proces. Konferenca se je podrobneje ukvarjala s praksami v tujini, s samim financiranjem in z nagrajevanjem študentskega usposabljanja na delovnem mestu ter s primerjalnimi izvedbami konkretnega usposabljanja na področju naravoslovja in družboslovja. Na koncu je ponudila nabor rešitev, predlogov in idej za uspešno implementacijo kakovostnega praktičnega usposabljanja kot pomembnega, neobhodnega dela visokega šolstva.

Gradivo z letošnje kot tudi s preteklih konferenc, organiziranih s strani študentske organizacije, je dostopno na spletnem naslovu <http://www.highereducation.si/>.

11. srečanje Erasmus in ostalih mednarodnih koordinatorjev

12. november 2013, Ljubljana

CMEPIUS je pripravil vsakoletno Srečanje Erasmus in ostalih mednarodnih koordinatorjev 2013, tokrat že 11. po vrsti. Letos nas je gostila Univerza v Ljubljani v prostorih Fakultete za družbene vede.

Rdeča nit srečanja (poleg izredno koristnega medosebnega stika koordinatorjev) je bila bilanca programa Erasmus 2007–2013 in skok v nov program Erasmus+ 2014–2020, v katerem se Erasmus študentske izmenjave odpirajo v svet.

ECVET po meri

14.–15. november 2013, Hotel Central, Ljubljana

Slovenska ekspertna skupina je v okviru projekta povabila ECVET Team (<http://www.ecvet-team.eu/>), ki deluje na evropskem nivoju in skrbi predvsem za različna usposabljanja, izobraževanja in promocijo sistema ECVET, na obisk z namenom priprave in izvedbe seminarja po meri za slovenske strokovnjake s področja poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Namen dvodnevne seminarja, ki je potekal 14. in 15. novembra, je bil po eni strani nadalje usposobiti slovenske eksperte in strokovnjake s področja in narediti konkretni načrt korakov, ki nas čakajo na tem področju v prihajajočem obdobju. ECVET namreč ostaja evropska prioriteta na področju projektov izobraževanja in usposabljanja, v Sloveniji že sedaj obstajajo okoliščine in pogoji za njegovo učinkovito implementacijo v praksi. Z večjim zavedanjem, prepoznavnostjo samega sistema ter pogojev, potrebnih za njegovo implementacijo, je seminar na enem mestu združil ključne deležnike in hkrati nudil priložnost za diskusijo in konkretne nadaljnje korake.

Podelitev nagrad jabolka kakovosti

11. december 2013 ob 14. uri, Ljubljana

Prisrčno vas vabimo, da se nam pridružite pri zadnji podelitvi nagrad jabolka kakovosti v okviru programa Vseživljenjsko učenje, ki bodo podeljena najboljšim projektom v kategorijah.

V letu 2011 so se nacionalna priznanja podelila najboljšim zaključenim projektom v sledečih kategorijah:

- Leonardo da Vinci (Partnerstva in Prenos inovacij, razpisni leti 2008 in 2009);
- Comenius projekti (Šolska partnerstva in Regio partnerstva, razpisni leti 2008 in 2009);
- Grundtvig (Učna partnerstva, razpisni leti 2008 in 2009);
- Erasmus (Intenzivni programi, razpisni leti 2009 in 2010).

Na snidenje!

Najava razpisa 2014 – Slovenski štipendijski sklad EGP in NFM

december 2013

V mesecu decembru 2013 bo na naših spletnih straneh objavljen drugi razpisni rok (predvidoma v mesecu februarju 2014) za prijavo projektov v okviru Slovenskega štipendijskega sklada EGP in NFM. Cilj programa je spodbujati bilateralno sodelovanje med državami donatoricami (Norveško, Lihtenštajnom in Islandijo) ter Slovenijo in ostalimi državami upravičenkami. Slovenski štipendijski sklad podpira mednarodno mobilnost in medinstitucionalne projekte s področja izobraževanja in usposabljanja ter na ta način prispeva h krepitvi razvoja človeškega kapitala in znanja.

Kot v prvem razpisnem roku, bodo tudi v drugem upravičene štiri aktivnosti:

- projekti mobilnosti v visokem šolstvu, projekti mobilnosti izobraževalnega osebja v splošnem in poklicnem izobraževanju ter usposabljanju,
- projekti medinstitucionalnega sodelovanja v visokem šolstvu,
- projekti medinstitucionalnega sodelovanja na področju izobraževanja in usposabljanja.

V okviru programa so na voljo tudi pripravljalni obiski, ki pa imajo odprti rok in se lahko potencialni prijavitelji že sedaj prijavijo za koriščenje sredstev.

Več o samem programu si lahko preberete na spletni strani <http://www.cmepius.si/nfm.aspx>.

Svet v učilnici – World in Classroom

celo leto 2014, Slovenija

Projekt 'World in Classroom' (Svet v učilnici) je nacionalni projekt, namenjen vsem tujim študentom na izmenjavi (Erasmus, CEEPUS, bilateralni sporazumi, Erasmus Mundus), ki želijo obiskati slovenske izobraževalne institucije.

Z obiskom lahko tuji študenti bolje spoznajo slovensko kulturo in šolski sistem, učenci pa spoznajo države Evrope (in ostalega sveta) in možnosti mednarodnega izobraževanja ali usposabljanja v tujini.

Cilji projekta:

- izboljšanje medkulturnega dialoga;
- vključevanje evropske dimenzije v izobraževanje, tako da se bodo študenti bolje zavedali podobnosti in raznolikosti držav Evrope;
- seznanitev tujih študentov s slovensko kulturo in šolskim sistemom;
- obogatitev izkušnje mednarodne mobilnosti;
- spoznavanje držav Evrope (in ostalega sveta);

- informiranje študentov o evropskih programih mobilnosti
- spodbuditev študentov k študiju v tujini.

Študenti s prisotnostjo na instituciji lahko sodelujejo kot asistenti pri šolskih predmetih (npr. tuji jezik, geografija, zgodovina, podaljšano bivanje, krožki itd.); skupaj z razredom izpeljejo projekt s poljubno tematiko; izvedejo kratko predstavitev svoje države/mednarodne mobilnosti, pripravijo fotografsko/slikarsko razstavo; prispevajo k digitalnim šolskim vsebinam ter ustvarjajo pri drugih aktivnostih, ki so povezane s šolskim življenjem.

Za gostovanje tujega študenta se izobraževalne institucije (vrtec, osnovna šola, srednja šola) prijavijo prek spletnega obrazca; povezava je na naši spletni strani: <http://www.cmepius.si/dogodki/svet-v-ucilnici.aspx>.

Otvoritvena konferenca Erasmus+

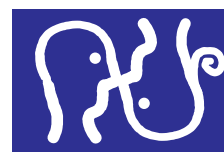
24. januar 2014, Slovenija

Novo leto, nov program. Vabimo vas na otvoritveno konferenco programa Erasmus+, ki pa bo obenem tudi zaključna konferenca programa Vseživljenjsko učenje, na kateri vas bomo seznanili s preteklimi sedmimi leti ter predvsem izpostavili nove aktivnosti, možnosti, spremembe, ki jih bo prinesel nov program.

Informativni dnevi in delavnice Erasmus+

februar 2014, Slovenija

V mesecu februarju bomo širom Slovenije izvedli večje število delavnic za vse prijavitelje programa Erasmus+ za izobraževanje in usposabljanje. Budno spremljajte naše spletne strani.

Ob železnici 30a
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel.: (01) 620 94 50
Faks: (01) 620 94 51
E-naslov: info@cmeplus.si
www.cmeplus.si

CMEPIUS
Center RS za mobilnost
in evropske programe
izobraževanja in
usposabljanja